

Conservatorio Superior de Música de Vigo

Guías Docentes 2016/2017

Departamento de Corda fretada

Corda Fretada - INSTRUMENTO I-VIII

CÓDIGO:

1. DATOS DA DISCIPLINA	MATERIA:	Instrumento / Voz							TITULACIÓN:	TITULADO SUPERIOR EN MÚSICA				
	ESPECIALIDADE:	INTERPRETACIÓN							ITINERARIOS:	CONTRABAIXO, VIOLA, VIOLÍN E VIOLONCHELO				
	DEPARTAMENTO:	CORDA FRETADA							TIPO DE CLASE:	INDIVIDUAL				
									COORDINADOR/A:	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ PARDO				
	Nº Cuadrimestres:	8	H. lectivas / semana		1,5	Horas lectivas / cuatrimestre:		24	Horas / ECTS:	30	ECTS totais da disciplina:		78	
		Cursos:		1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		Observacións:	Otros créditos ECTS de formación instrumental complementaria a esta disciplina:	38
		Cuadrimestres:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII				
		ECTS / cuatrimestre:	9	9	9	9	10	10	10	12	IDIOMAS:	Galego / Español	*OUTROS IDIOMAS:	Inglés
	<p>* Os alumnos/as extranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, recibirán as clases das disciplinas de carácter individual no idioma especificado no seu Acordo de Formación. Nas demais disciplinas, poderán recibir asistencia e orientación dos seus Titores nos "Outros Idiomas" citados nesta programación sen que iso signifique que as clases sexan impartidas neses idiomas.</p>													
	DESCRIPCIÓN DA DISCIPLINA:	Desenvolvemento e perfeccionamento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas do instrumento, así como dos hábitos de estudo. Coñecemento dos diferentes criterios interpretativos que conduzan a interpretación do repertorio máis representativo con valoración crítica, estilo propio e madurez creativa, así como a súa aplicación práctica na interpretación en público.												
Coñecementos previos:	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.													
DOCENTES:	Instrumento	NOME E 1º APELIDO			EMAIL / TEL / WEB			NOME E 1º APELIDO		EMAIL / TEL / WEB		TITORÍAS		
	Contra baixo	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ			jcvillar@edu.xunta.es							Consultar páxina Titorías		
	Viola	JAVIER ESCOBAR			javierescoibar@hotmail.es									
	Violín	LEONARDO BLANCO			leoviolino@gmail.com			MARIO PERIS		mpsalom@edu.xunta.es				
		MANUEL MARTÍNEZ			manuelmartinezalvarez-ava@hotmail.com			MARTA VÉLEZ		martav@edu.xunta.es				
Violonchelo	ALVARO QUINTANILLA			alvaro.cello@hotmail.com			ANA TORRES		anatorrestrarque@edu.xunta.es					
2. COMPETENCIAS	Ver lista e descrición de competencias no Anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)													
	TRANSVERSAIS:	T1, T2, T3, T6, T13, T15, T17												
	XERAIS:	X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24												
	ESPECÍFICAS:	E11, E12, E14, E15, E16, E110												
3. OBTIVOS	DESCRIPCIÓN											COMPETENCIAS		
	<p>Interpretar un repertorio representativo de cada época e estilo que inclua obras a so, obras como solista e obras con acompañamento, e mostra-lo regularmente en concertos públicos.</p> <p>Afondar no estudo técnico-artístico do instrumento, desenvolvendo o control sobre a afinación e o son, así como mostrar unha autonomía cada vez maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos.</p> <p>Desenvolver criterios musicais que fundamenten a interpretación de obras de cada época e estilo, baseándose nos coñecementos harmónicos, formais, históricos e estilísticos adquiridos.</p> <p>Manter hábitos de estudo regulares e reflexivos, desenvolvendo a memorización e o control físico e mental necesarios para a actuación en público.</p> <p>Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista individualmente e como integrante dun grupo de cámara ou orquestra.</p> <p>Mostrar interese por outras manifestacións artísticas da contorna</p>											TODAS		
4. CONTIDOS:	TEMAS:	DESCRITOR SUBTEMAS:										SESIÓNS:		
	TÉCNICOS	<p>Relativos á técnica do instrumento: Brazo dereito: Suxección do arco e colocación do instrumento, conducción do arco; produción sonora: puntos de contacto, peso e velocidade, matices; golpes de arco á corda e saltados, patróns de articulación; sul ponticello, sulletta tastiera, col legno.</p> <p>Man esquerda: Posición da man esquerda, muñeca, codo e pulgar; articulación dos dedos: movementos verticais, laterais e horizontais; tipos de vibrato; cambios de posición; extensións; exercicios tipo escalas e arpeخيos a unha voz e en dobles cordas; acordes; harmónicos naturais e artificiais.</p>										TODAS		
	MUSICAIS – ARTÍSTICOS	<p>Relativos ós aspectos musicais que interveñen na interpretación: Obras do repertorio solista, instrumento só, camerístico, virtuoso, etc incorporando aspectos técnicos, harmónicos, estilísticos e historicistas. Estudo dun repertorio representativo de cada época (tanto estudos e caprichos como obras para o instrumento solista correspondente), pezas de virtuosismo, etc, adecuando o vibrato, os golpes de arco, a articulación, as dinámicas, etc. ao correspondente estilo. Profundización na interpretación da música contemporánea e o coñecemento das súas grañas e efectos.</p>												
	INTERPRETATIVOS	<p>Relativos á preparación do concerto público: Memoria muscular, visual e auditiva; técnicas de relaxación concienización corporal e control da respiración, visualización do intre do concerto, protocolo do escenario.</p>												
	PEDAGÓXICOS	<p>Relativos á autonomía do alumno: Criterios para dixitar e por arcos; resolución de problemas segundo o tipo de pasaxe; fraseo e rubato.</p>												
TOTAL SESIÓNS POR CUATRIMESTRE:											19			

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE CUADRIMESTRAL	TIPO DE ACTIVIDADE:		1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		OBSERVACIÓNS
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
	Presenciais	Clases prácticas:	16	16	16	16	16	16	16	16	
Audicións:		3	3	3	3	3	3	3	3	3	
Total horas presenciais		28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	28,5	
Non presenciais	Traballo persoal:	241,5	241,5	241,5	241,5	271,5	271,5	271,5	271,5	331,5	
Total de horas cuadrimestrais:		270	270	270	270	300	300	300	300	360	

6. DESCRIPTORES DE PLANIFICACIÓN DOCENTE (METODOLOXÍA)	TIPO DE ACTIVIDADE:		DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA:								
		Clase práctica individual	Revisión dos aspectos técnicos, interpretativos, xestuais, etc. do traballo realizado polo alumno ao longo da semana. Introducción progresiva de novos conceptos, exercicios pezas, etc.								
		Traballo individual	Pescuda de información, análise, dixitación ou memorización dos novos traballos musicais. Revisión do tempo, fraseo, dinámicas, ornamentación, articulación, carácter e demais recursos musicais en base á súa análise e ás fontes documentales. Profundización no traballo realizado coa axuda das novas tecnoloxías.								
		Audición interna	Interpretación de parte do repertorio estudado fronte ao profesor e o resto do alumnado, debate sobre o resultado, propostas de mellora, preparación ao escenario.								
		Audición pública:	Interpretación de parte do repertorio estudado fronte ao departamento, dunha duración mínima de 20 minutos en 1º e 2º curso, e de 30 minutos en 3º e 4º curso.								

7. AVALIACIÓN	ORDINARIA	FERRAMENTAS		CRITERIOS				PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	
		AVALIACIÓN CONTINUA	Traballo persoal	Traballar un repertorio cuadrimestral (ver bibliografía) que comprenda:	Demostrar unha evolución no control técnico do instrumento e na comprensión dos criterios interpretativos referentes a cada estilo. Alcanzar un grado de asimilación dos conceptos técnicos e musicais que lle permita interpretar o repertorio estudado, en audicións públicas.				50%	TODAS
					1. Cuatro estudos ou caprichos nos cursos 1º e 2º. Tres estudos ou caprichos en 3º curso, e dous estudos ou caprichos en 4º. 2. Unha obra a solo do instrumento correspondente. Dividida entre os dous cuadrimestres 3. Interpretación do 1º movemento do concerto seleccionado no primeiro cuadrimestre, e dos movementos 2º e 3º no segundo cuadrimestre de cada curso. 4. Unha peza de carácter virtuosístico ou unha sonata.					
		AVALIACIÓN ALTERNATIVA	Audición pública	Participar nas audicións programadas durante o curso, valorándose a dificultade das obras, a madurez interpretativa e a memorización dalgunhas das obras. Interpretar en público una selección do programa traballado no cuadrimestre, cunha duración mínima de 20 minutos no 1º e 2º curso , e de 30 minutos no 3º e 4º curso . Valorarase: O grado de asimilación de conceptos técnicos, musicais e estilísticos; A dificultade das obras; A interpretación de memoria; O traballo camerístico si a obra o require.	Ver avaliación extraordinaria				50%	TODAS
					<i>* As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) supondrán a perda ao dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza o/a profesor/a da disciplina procederá segundo o procedemento establecido polo Centro.</i>					
EXTRAORDINARIA	Audición pública: Interpretación dun programa composto por:	FERRAMENTAS		CRITERIOS				100%	TODAS	
				1. Cuatro estudos ou caprichos nos cursos 1º e 2º. Tres estudos ou caprichos en 3º curso, e dous estudos ou caprichos en 4º. 2. Unha obra a solo do instrumento correspondente. 3. Interpretación dun concerto completo. 4. Unha peza de carácter virtuosístico ou unha sonata.						
ERASMUS	<i>Os alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a calificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponderan con os desta programación, o Departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.</i>									
	<i>Os alumnos/as extranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán evaluados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.</i>									

OBRAS ORIENTATIVAS - CONTRABAIXO

1º Estudos, Exercicios Técnicos e Obras a Solo:

BACH, J.S. - I y II Suites para Violonchelo solo (Ed. PWM Tadeusz Pelczar, o IMC. S. Sterling)	KREUTZER - FIORILLO - 18 Etudes.	SIMANDL, FRANZ - Gradus ad parnassum.
ELLIS, DAVID - Sonata for unaccompanied Double Bass, Op. 42. (1977)	LEVITIN, YURI - Sonata Op.58	STORCH - 57 Etudes.
FRYBA, H. - Suite en estilo Antiguo	NANNY, E. - 20 estudios de virtuosidad.	TABAKOV, E. - Motivos para contrabajo solo
HAUTA-AHO, TEPPPO - Cadenza	PORADOWSKI, S. - 3 capricci Op. 67	VAGN HOLMBOE - Sonata for Double bass Solo, Op. 82. (1962).
HEGNER, LUDVIG - Legende Op. 5		

2º Obras con Piano:

Sonatas:		Concertos:	Pezas:
I a IV	BACH, J. S. - Gamba Sonata nº 2 BWV 1028 BIRKENSTOCK, J. ADAM - Sonata Sol m. ECCLES, H. - Sonata en Sol m. MISEK, A - Sonata nº 1 Op. 5 en La M. SKORZENY, F. - Sonatine Nº 1 & Nº 2 SPERGER, J. M. - Sonata en Mi M.	CORELLI, A. - Concerto Sol M. DITTERSDORF, K. D. von - Concerto en Mi DITTERSDORF, K. D. von - Concerto en Mib M DRAGONETTI, D. - Concerto en La M. HOFFMEISTER, F. A. - Concerto nº 1 en RE. RIDAUT, ALAN - Concerto for Bass.	ALBENIZ, I. - Mallorca. BOTTESINI, G. - Melodia en Mi m, o Reverie en Mi m. CERVERA, J. - Romanza DRAGONETTI, D. - Andante and Rondo. KOUSSEVITZKY, S. - Chanson Triste. KOUSSEVITZKY, S. - Valse miniature. LORENZITTI, A. - Gavota
IV - VIII	BEETHOVEN - Sonata en Sol M. Op. 17 HINDEMITH, P. - Sonata 1949. MISEK, A - Sonata nº 2 en Mi m op. 6 MISEK, A - Sonata nº 3 en Fa M op. 67 SPERGER, J. M. - Sonata en Mi M.	BOTTESINI, G. - Concerto nº 2 Sim. CORELLI, A. - Concerto Sol M. KOUSSEVITZKY, S. - Concerto en Fa # m. Op. nº 3 SPERGER, J. M. - Konzert nº 2 D-Dur VANHAL - - Concerto Bass	BOTTESINI, G. - Fantasía la Sonnambula de Bellini BRUCH, MAX - Kol Nidrei DRAGONETTI, D. - Adagio y Rondo, Solo en Mi m, Solo en SOL M KLOSE, O. - Serenade E-dur Op.13, y Rhapsody in E Op. 14 ROTA, N. - Divertimento concertante

OBRAS ORIENTATIVAS - VIOLA

	ESTUDOS E EXERCICIOS	REPERTORIO VIOLA SOLA	REPERTORIO CON PIANO	CONCERTOS
1º	Blumenstengel: 24 estudios Op.33 Bruni: Método para viola Dancla: School of mecanism Fiorillo: 31 estudios selectos Flesch: Scale system Hoffmeister: 12 estudios Kreutzer: 42 estudios Mazas: Estudos brillantes Rode: 24 caprichos Schradiack: Escola da técnica. Vol: 1, 2 e 3 Sevcik: Escola da técnica Op.1 e Op.8 Volmer: Estudios de diferentes autories	Bach, J. S. - 6 Suites Telemann: 12 fantasias	Bach, C. Ph. E. - Sonata en Sol menor Bach, J. S. - 3 sonatas para viola da gamba Bruch: Kol nidrei Bruch: Romanze Op.85 Glilka: Sonata en Re menor Hindemith: Trauermusik Mendelssohn: Sonata en Do menor Reinecke: Drei phantasiestücke Schubert: Sonata "Arpeggione" Schumann: Adagio & Allegro Vivaldi: Sonata V en Mi menor	Bach, J. S. - Concerto Nº6 de Brandemburgo Benda: concerto Hoffmeister: Concerto en Re maior Hummel: Fantasía para Viola e orquesta Stamitz: Concerto en Re maior Weber: Andante & Rondó ungarese Zelter: Concerto en Mi bemol maior
2º	Blumenstengel: 24 estudios Op.33 Dancla: School of mecanism Fiorillo: 31 estudios selectos Flesch: Scale system Hoffmeister: 12 estudios Kreutzer: 42 estudios Mazas: Estudos brillantes, Rode: 24 caprichos Schradiack: Escola da técnica. Vol: 1, 2 e 3 Sevcik: Escola da técnica Op.1 e Op.8 Volmer: Estudios de diferentes autories	Bach, J. S. - 6 Suites Telemann: 12 fantasias Vieuxtemps: Capriccio	Bach, J. S. - 3 sonatas para viola da gamba Beethoven: Notturmo Bruch: Kol nidrei; - Romanze Op.85 Clarke: Sonata Reinecke: Drei phantasiestücke Schubert: Sonata "Arpeggione" Schumann: Adagio & Allegro Schumann: Fantasie-stücke - //- Märchenbilder Vieuxtemps: Elegia para Viola e piano Vieuxtemps: Sonata Op.36	Bach, J. S. - Concerto Nº6 de Brandemburgo Hoffmeister: Concerto en Re maior Hummel: Fantasía para Viola e orquesta Martinu: Rhapsody-concer to Mozart: Concerto en La maior Mozart: Sinfonía concertante para Vln e Vla Stamitz: Concerto en Re maior Weber: Andante & Rondó ungarese
3º	Blumenstengel: 24 estudios Op.33 Campagnoli: 41 caprichos Fiorillo: 31 estudios selectos Flesch: Scale system Hoffmeister: 12 estudios Kreutzer: 42 estudios Mazas: Estudos brillantes, Rode: 24 caprichos Schradiack: Escola da técnica. Vol: 1, 2 e 3 Sevcik: Escola da técnica Op.1 e Op.8	Reger: 3 Suites Bach, J. S. - 6 Suites Bach, J. S. - Sonatas y Partitas Hindemith: Sonata Op.25 Nº1 Stravinsky: Elegie Vieuxtemps: Capriccio	Beethoven: Notturmo Brahms: Sonatas Op.120 nº 1 y 2 Bruch: Kol nidrei; - Romanze Op.85 Clarke: Sonata Schubert: Sonata "Arpeggione" Schumann: Adagio & Allegro Schumann: Fantasie-stücke - //- Märchenbilder Vieuxtemps: Elegia para Viola e piano Vieuxtemps: Sonata Op.36	Bach, J. S. - Concerto Nº6 de Brandemburgo Enesco: Konzertstück Hoffmeister: Concerto en Re maior Martinu: Rhapsody-concer to Mozart: Concerto en La maior Mozart: Sinfonía concertante para Vln e Vla Stamitz: Concerto en Re maior Walton: Concerto Weber: Andante & Rondó ungarese
4º	Blumenstengel: 24 estudios Op.33 Campagnoli: 41 caprichos Fiorillo: 31 estudios selectos Flesch: Scale system Kreutzer: 42 estudios Mazas: Estudos brillantes Rode: 24 caprichos Schradiack: Escola da técnica. Vol: 1, 2 e 3 Sevcik: Escola da técnica Op.1 e Op.8	Bach, J. S. - 6 Suites Bach, J. S. - Sonatas y Partitas Hindemith: Sonata Op.25 Nº 1 Reger: 3 Suites Stravinsky: Elegie Vieuxtemps: Capriccio	Beethoven: Notturmo Brahms: Sonatas Op.120 nº 1 y 2 Bruch: Kol nidrei; - Romanze Op.85 Clarke: Sonata Reinecke: Drei phantasiestücke Schubert: Sonata "Arpeggione" Schumann: Adagio & Allegro - Märchenbilder Shostakovich: Sonata Vieuxtemps: Elegia & Sonata Op. 36	Bartok: Concerto Enesco: Konzertstück Martinu: Rhapsody-concer to Mozart: Concerto en La maior Mozart: Sinfonía concertante para Vln e Vla Walton: Concerto

OBRAS ORIENTATIVAS - VIOLÍN					
Escalas e Arpexos		Exercicios		Estudos e Caprichos	
K. Flesch, I. Galamian V. Manoogian, Grigorian Elizabeth Gilels.		H. Schradieck O. Sevcik.		F. Fiorillo, R. Kreutzer, P. Rode, J. Dont Op. 35 P. Gaviniés, H. Wieniawski, N. Paganini Op. 1 Ch. De Beriot, Jesús de Monasterio, P. A. Locatelli	
Solista		Sonatas con piano		Pezas con Piano	Concertos
1º Bach, J. S. - Sonatas e partitas. Telemann, G. Ph. - 12 Fantasías. Báguena-Soler: Diafonías.		Beethoven: Sonatas nº 1, 2, 4, 5 e 6. Brahms: 3 Sonatas. Schubert: Sonata en La M. Schumann: Sonata nº 1.		Bartók: Danzas rumanas. Fallá/Kreisler: "La Vida Breve" Sarasate: Malagueña. Sarasate: Romanza andaluza. Wieniawski: Lenda.	Beriot: Concerto nº 9. Haydn: Concerto en Do M Kabalevsky: Concerto. Kreutzer: Concerto nº 9. Mozart 5 Concertos & Sinfonía concertante. Rode: Concerto nº 7.
2º Prokofiev: Sonata Op. 115		Beethoven: Sonatas nº 3, 7, 8, 9 e 10. Franck: Sonata. Schumann: sonata nº 1, 2 e 3.		Kreisler: Capricho vienés Kreisler: Tambourin Chinois. Sarasate: Introducción e Tarantela. Wieniawski: Polonesas Wieniawski: Scherzo e Tarantela	Bruch: concerto en Sol m Mendelssohn: Concerto en mi m. Wieniawski: 2º Concerto
3º Bach, J. S. - Sonatas e partitas. Kreisler: Recitativo e Scherzo. Prokofiev: Sonata Op. 115. Ysaye: 6 Sonatas.		Faure: Sonata. Prokofiev: Sonatas nº 1 e 2. Turina: Sonatas nº 1 e 2.		Chausson: Poema. Ravel: Tzigane. Saint-Saëns: Introd. e Rondo caprichoso. Saint-Saëns: Habanera Sarasate: Aires xitanos. Sarasate: Zapateado, Habanera. Tschaikovsky: Vals scherzo.	Glazunov: Concerto la m. Op. 82 Lalo: Sinfonía española. Prokofiev: Concerto nº 2 Sol m. Op. 63 Sibelius: Concerto en Re m. Op. 47 Tchaikovsky: Concerto Re M op. 35
4º Cervelló: Sonata. Bach, J. S. - Sonatas e partitas. Bartok: Sonata para violín solo Ernst: 6 estudos polifónicos, Erlkonig Paganini: 24 Capricci, Variaciones "Nel cor piú non mi sento" Quiroga: Caprichos Rodrigo: Capriccio		Poulenc: sonata en re. Strauss, R. - sonata. Rodrigo: Sonata Pimpante Sonatas de Mozart, Beethoven, Brahms, Grieg, Schumann, Shostakovich, Janacek, Ravel, Debussy, Elgar, Fauré, Strauss, Gaos		Sarasate: Fantasía sobre "Carmen" Waxman: Fantasía "Carmen" Hubay: Fantasía "Carmen" Wieniawski: Var. sobre un tema original Bazzini: La ronde des lutins, Calabrese Sarasate: Var. "La Flauta Mágica" Szymanovsky: 3 Mitos Paganini: Var. "I Palpiti" Schubert: Valse-Caprice Bloch: Baal Shem Ravel: Poeme de Chausson Saint-Saëns: Introd. e Rondo caprichoso. Tchaikovsky: Souvenir d'un lieu cher	Beethoven, concerto en Re M. Brahms, concerto en Re M. Saint-Saëns: concerto nº 3 en si m. Castelnuovo-Tedesco: El Profeta Prokofiev: Concerto nº 1 Op. 19 Wieniawski: Concerto nº 1 Op. 14 Hartmann: Concerto fúnebre Bruch: Fantasía escocesa Mozart, Beethoven, Brahms, Dvorak, Sibelius, Tchaikovsky, Kachaturian, Barber, Korngold, Miklos Rozsa, Britten, Szymanowski, Strawinsky, Paganini, Ernst, etc
OBRAS ORIENTATIVAS - VIOLONCHELO					
Escalas e Arpexos		Exercicios		Estudos e Caprichos	
P. Bazelaire Feuillard		O. Sevcik Motatu Starker		Popper, Franchomme Servais, Piatti Grützmacher	
Solista		Sonatas con piano		Pezas con Piano	Concertos
1º J. S. Bach Britten Cassadó Reger		J. Brahms: sonata en mi m Shostakovich: sonata op.40 J. S. Bach: gamba sonatas Beethoven: sonata op.69 Boccherini, Brevet: sol M, Cassadó: en estilo antiguo		Popper: Mazurca, Tarantela Gaos: Humoresca, Canto Elegíaco Cassadó: Requeiebros Cassadó: Danza del diablo verde	J. Haydn: cello concerto en Do M Saint-Saëns: cello concerto in la m Kabalevsky: cello concerto Bocherini: cello concertos C. P. E. Bach: cello concertos
2º J. S. Bach Britten Cassadó Reger		Prokofiev: cello sonata Locatelli: cello sonata Fauré: cello sonatas Saint-Saëns: cello sonatas		Davidov: En la fontana	Laló: cello concerto Honneger: cello concerto Korngold: cello concerto
3º J. S. Bach Britten Cassadó Reger		Grieg: Cello Sonata			Schumann: cello concerto Elgar: cello concerto Shostakovich: cello concertos
4º J. S. Bach Britten Cassadó Reger Ligeti		Ligeti: cello sonata Martinu: cello sonatas Rachmaninov: cello sonata Chopin: cello sonata Strauss: cello sonata		Popper: Danza de los Elfos Xenakis.	Haydn: cello concerto Re M Gulda: cello concerto Dvorak: cello concerto op.104 Vieuxtemps: cello concerto
9. OBSERVACIÓNS:					

Corda Fretada - REPERTORIO ORQUESTRAL e Instrumentos afíns I-VI										CÓDIGO:		
1. DATOS DA DISCIPLINA	MATERIA: Instrumento / Voz				TITULACIÓN: TITULADO SUPERIOR EN MÚSICA							
	ESPECIALIDADE: INTERPRETACIÓN				ITINERARIOS: CONTRABAIXO, VIOLA, VIOLÍN E VIOLONCHELO							
	DEPARTAMENTO: CORDA FRETADA				TIPO DE CLASE: INDIVIDUAL							
					COORDINADOR/A: JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ PARDO							
	Nº Cuadrimestres: 6		H. lectivas / semana: 1		Horas lectivas / cuatrimestre: 19		Horas / ECTS: 30		ECTS totais da disciplina: 19			
	Cursos:		1º curso		2º curso		3º curso		4º curso			
	Cuadrimestres:		I II		III IV		V VI		VII VIII			
	ECTS / cuatrimestre:		3 3		3 3		3,5 3,5					
					Observacións:							
			IDIOMAS: Galego / Español		*OUTROS IDIOMAS:							
<p><i>* Os alumnos/as extranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, recibirán as clases das disciplinas de carácter individual no idioma especificado no seu Acordo de Formación. Nas demais disciplinas, poderán recibir asistencia e orientación dos seus Titores nos "Outros Idiomas" citados nesta programación sen que iso signifique que as clases sexan impartidas neses idiomas.</i></p>												
DESCRIPCIÓN DA DISCIPLINA:		Estudo e práctica da literatura orquestral. Afondamento, de ser o caso, dos roles de cada instrumento dentro da sección. Desenvolvemento, de ser o caso, das capacidades técnicas e expresivas dos instrumentos afíns. Estudo da práctica dos instrumentos afíns, de ser o caso, no repertorio orquestral.										
Coñecementos previos:		Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.										
DOCENTES:	Instrumento	NOME E 1º APELIDO			EMAIL / TEL / WEB			NOME E 1º APELIDO		EMAIL / TEL / WEB		TITORÍAS
	Contrabaixo	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ			jcvillar@edu.xunta.es							Consultar páxina Titorías
	Viola	JAVIER ESCOBAR			javierescoibar@hotmail.es							
	Violín	LEONARDO BLANCO			leoviolino@gmail.com			MARIO PERIS		mpsalom@edu.xunta.es		
		MANUEL MARTÍNEZ			manuelmartinezalvarez-nava@hotmail.com			MARTA VÉLEZ		martav@edu.xunta.es		
Violonchelo	ALVARO QUINTANILLA			alvaro.cello@hotmail.com			ANA TORRES		anatorresestarque@edu.xunta.es			
2. COMPETENCIAS	Ver lista e descrición de competencias no Anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)											
	TRANSVERSAIS:	T1, T3, T6, T13										
	XERAIS:	X3, X6, X8, X10, X11, X15										
	ESPECÍFICAS:	E11, E12, E13, E14, E15, E18, E19, E110										
3. OBXECTIVOS	DESCRIPCIÓN										COMPETENCIAS	
	Iniciar o estudo sistemático de pasaxes do repertorio orquestral das diferentes épocas e estilos, referido tanto a pasaxes de tutti como a soli de orquestra.										TODAS	
	Aplicar os coñecementos históricos, formais, harmónicos e técnicos necesarios para unha interpretación de acordo co estilo da obra.											
	Asimilar as diferenzas existentes entre o traballo individual e o orquestral en conceptos como o ritmo, a afinación e a sonoridade, como elementos variables.											
	Interpretar un número representativo de fragmentos orquestrais de diferentes épocas e estilos. (un mínimo de 12 fragmentos por cuatrimestre)											
	Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista e a autonomía suficiente para solucionar os problemas que podan xurdir.											
Coñecer de forma xeral as características do repertorio orquestral en función da época, estilo e autor do mesmo.												
4. CONTIDOS:	TEMAS:		DESCRITOR SUBTEMAS:							SESIÓNS:		
	Ritmo		Estudo dos diferentes pasaxes do repertorio orquestral con precisión rítmica e con diferentes tempi.							TODAS		
	Afinación		Afinación armónica, melódica e natural.									
	Produción de son		A produción do son no repertorio orquestral e a súa comparación con respecto ó repertorio dos diversos instrumentos de corda. Estudo dos diferentes matices e cores aplicados ó estudo do repertorio.									
	Solo e tutti		Estudo dos solos e tutti. Diferentes aspectos comúns das peculiaridades de cada rol.									
	Divisi		Divisi a dúas, tres e catro voces e as diferentes posibilidades de interpretación.									
	CONTRABAIXO:		Estudo das obras propostas na materia de Orquestra.									
	CONTRABAIXO VIOLONCHELO		Articulación e golpes de arco. Traballo de articulación e golpes de arco en función do estilo e época do repertorio en cuestión.									
			Estudio y aplicación dos efectos sonoros do instrumento: pizzicatti, sul tasto, sul ponticello, col legno, etc.									
							TOTAL SESIÓNS POR CUATRIMESTRE:		19			

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE CUADRIMESTRAL	TIPO DE ACTIVIDADE:		1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		OBSERVACIÓNS
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas:		16	16	16	16	16	16			
	Audicións:		3	3	3	3	3	3			
	Total horas presenciais		19	19	19	19	19	19			
Non presenciais	Traballo persoal:		71	71	71	71	86	86			
Total de horas cuadrimestrais:			90	90	90	90	105	105			

6. DESCRIPTORES DE PLANIFICACIÓN DOCENTE (METODOLOXÍA)	TIPO DE ACTIVIDADE:	DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA:
	Clases prácticas	Traballo na aula dos diferentes extractos orquestrais, abordando todas as cuestións relativas á afinación, articulación, golpes de arco, dinámicas, vibrato, etc. Traballo nos aspectos técnicos, formais, históricos, estilísticos ou artísticos na tarefa realizada polo alumno/a ao longo da semana.
	Traballo individual	Estudo pormenorizado por parte do alumno de todas as cuestións abordadas na aula. Traballo de análise, dixitación ou memorización dos fragmentos orquestrais. Revisión do tempo, fraseo, dinámicas, articulación, carácter e outros recursos musicais en base á súa análise e ás fontes documentais. Profundización no traballo realizado coa axuda das novas tecnoloxías.
	Audicións / Exame:	Audición de aula ou pública dos extractos orquestrais. O alumno terá a obriga de presentar ao exame todos os fragmentos estudados durante o cuadrimestre, sendo o profesor o que determine cales deberá interpretar. Repentización de fragmentos orquestrais propostos no momento.
Investigación:	Investigación por parte do alumno acerca do repertorio orquestral. Análise de partituras orquestrais, audición de CD, visionado de DVD e pescuda de información en internet.	

7. AVALIACIÓN	ORDINARIA	FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS		
		AVALIACIÓN CONTINUA	Traballo Persoal	Valoraranse as capacidades adquiridas conforme á superación das distintas fases da aprendizaxe.	50%	TODAS	
				Valorarase a implicación do alumno e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía.			
				Estudo dun mínimo de seis extractos orquestrais representativos das distintas épocas do repertorio orquestral (por cuadrimestre). Traballo da lectura a primeira vista.			
			Audición Pública	Valorarase o control técnico, a coherencia no estilo interpretativo e en concordancia coa forma e estética das pezas, a capacidade artística e de comunicación.	50%		
				Interpretar un mínimo de catro extractos orquestrais representativos das distintas épocas e estilos, aplicando os criterios musicais adquiridos. (Por cuadrimestre).			
				Repentizar pasaxes de orquestra sen estudo previo. (A vista)			
		AVALIACIÓN ALTERNATIVA	Ver avaliación extraordinaria				
		* As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) supondrán a perda ao dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza o/a profesor/a da disciplina procederá segundo o procedemento establecido polo Centro.					
		EXTRAORDINARIA	FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	
Audición Pública	Valorarase o control técnico, a coherencia no estilo interpretativo e en concordancia coa forma e estética das pezas, a capacidade artística e de comunicación.		100%	TODAS			
	Interpretar un mínimo de catro extractos orquestrais representativos das distintas épocas e estilos, aplicando os criterios musicais adquiridos. (Por cuadrimestre).						
	Repentizar pasaxes de orquestra sen estudo previo. (A vista)						
<p>Os alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a calificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponderan con os desta programación, o Departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.</p> <p>Os alumnos/as extranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.</p>							

Continúa na seguinte páxina:

REPERTORIO ORIENTATIVO - CONTRABAIXO

I a VI	OPERA -Passi difficili e a solo da opere liriche italiane- Ricordi Orchester probespiel- Ed. Schott	40 studi d'orchestra, Anibale Mengoli - Ed. G. Zanibon Orch. Excerpts - (International Music Company.)	Orch. Excerpts - Zimmerman - Complete D. Bass Parts
1º	<ul style="list-style-type: none"> Bach, J. S. - Concerto de Bandemburgo nº 3 Bach, J. S. - Concerto para Violín en MI M. Beethoven: Sinfonías nº 3, nº 4, nº 5, nº 9 Haydn, F. J. - Sinfonías nº 6, nº 7, nº 8, nº 45, nº 88 Mozart: Sinfonía nº 36, nº 39 Mozart: Obertura de Las bodas de Figaro 	<ul style="list-style-type: none"> Berlioz: Over tura de Carnaval Romano Mendelssohn: Sinfonía Escocesa nº 3 Mendelssohn: Sinfonía Italiana nº 4 Schubert: Rosamunda, Sinfonías nº 2, y 4 Weber: Euryante Overture Weber: Overture Oberon 	<ul style="list-style-type: none"> Berlioz: Sinfonía Fantástica Brahms: Sinfonías nº 1, nº 2 Smetana: The Bartered Bridge Smetana: The Moldau Verdi: Réquiem Verdi: Rigoletto, Acto II
2º	<ul style="list-style-type: none"> Bach, J. S. - Concerto para Clave en Re m. Bach, J. S. - Suites Orquestales nº 1 y nº 2 Haydn, F. J. - Sinfonías nº 100, nº 101 Mozart: Piano concert nº 20, nº 21 Mozart: Sinfonías nº 40, nº 41 	<ul style="list-style-type: none"> Beethoven: Sinfonía nº 6, 7 y 8 - Leonore overture nº 3 op. 72 Brahms: Obertura Festival académico Brahms: Sinfonía nº 3, nº 4 Schubert: Sinfonías nº 7, y nº 8 Schumann: Sinfonía nº 1 	<ul style="list-style-type: none"> Bruckner: Sinfonía nº 1, nº 2 Grieg: Peer Gynt Suites nº 1 y 2. Grieg: Suite Holberg Tchaikovsky: Marcha Slava, Op. 31 - Suite nº 1 Op. 43 Tchaikovsky: Serenade for Strings Op. 48
3º	<ul style="list-style-type: none"> Franck, C. - Sinfonía en Re m Rossini: "El Barbero de Sevilla""La Gazza Ladra" Tchaikovsky: "The Nutcracker Ballet Op. 71" Tchaikovsky: Sinfonías nº 5 , nº 6 Verdi: "Ein Maskenball" "Othello" Wagner: "Das Rheingold " Wagner: "Lohengrin""Tannhäuser" 	<ul style="list-style-type: none"> Bartok: "Divertimento"- Konzert für Orchester Sz 116 Debussy: "La mer" Mahler: Sinfonía nº 1, nº 5 - Das klagende Lied Rimski-Korsakov: "Sherezade" "Capricho Español" Sibelius: Sinfonía nº 1 Strauss, R. - Don Juan, Op. 20 - Ein Heldenleben, Op. 40 Strauss, R. - Till Eulenspiegels lustige Streiche, Op. 28 	<ul style="list-style-type: none"> Britten: Sinfonía Simple Op. 4 Elgar: Serenata para cuerdas Prokofiev: Piano Concerto nº 3 in C-dur Op. 26 Prokofiev: Violin Concerto Nº 2 in G minor, Op. 63 Rachmaninov: Piano Concerto Nº 2 in C minor, Op. 18 Rachmaninov: Symphony Nº 2 in E minor Op. 27 Strauss: Eine Alpensinfonie Op. 64

REPERTORIO ORIENTATIVO - VIOLA

I a VI	Orchestral Excerpts VOLUMES 1, 2 y 3 GINGOLD Ed. International Music Company - Orchestral Excerpts from opera and concert works Wagner (Kuenzel) 3 Volumes Ed. I.M.C. Probespiel 2 Volúmenes : Konzermeister y Tutti Ed. Schott		
1º	<ul style="list-style-type: none"> J. S. Bach: Suites orquestales 1 y 2 Mozart: sinfonías 35, 40 y 41, La flauta mágica. L. v. Beethoven: sinfonías 1, 3 y 5 	<ul style="list-style-type: none"> F. Mendelssohn: Sueño de una noche de verano H. Berlioz: Carnaval Romano J. Brahms: sinfonías 1 y 2 	<ul style="list-style-type: none"> P. I. Tchaikovsky: sinfonías 5 y 6 E. Elgar: Serenata para cuerdas F. Schubert: sinfonía 8 "Incompleta"
2º	<ul style="list-style-type: none"> J. S. Bach Suites orquestales 3 y 4 Mozart: sinfonía 38, Don Giovanni. L. v. Beethoven: sinfonías 8 y 9 	<ul style="list-style-type: none"> F. Mendelssohn: sinfonías 3 "Italiana" y 4 "Reforma" J. Brahms: sinfonías 3 y 4 P. I. Tchaikovsky: Serenata para cuerdas, "Romeo y Julieta" 	<ul style="list-style-type: none"> E. Elgar: Serenata para cuerdas F. Schubert: sinfonía 8 "Incompleta" B. Briten: Sinfonía Simple
3º	<ul style="list-style-type: none"> Mozart: Obertura "Così fan tutte" Mozart: Obertura "As bodas de Figaro" L. v. Beethoven: Sinfonías 6, 7, 8 e 9 F. Mendelssohn: Sinfonía 3 (Escocesa) F. Mendelssohn: Sinfonía 4 (Italiana) 	<ul style="list-style-type: none"> J. Brahms: Sinfonías 3 e 4 C. M. von Weber: Obertura "O cazador furtivo" "Euryanthe" A. Bruckner: Sinfonías 4 e 7 B. Smetana Obertura "La novia vendida" B. Bartok "Diver timento" - C. Debussy "La mer" 	<ul style="list-style-type: none"> G. Malher Sinfonía 5 G. Rossini "El Barbero de Sevilla" - F. Schubert Sinfonía 4 R. Wagner "Lohengrin" "Tannhäuser" G. Verdi "Ein Maskenball" "Othello"

REPERTORIO ORIENTATIVO - VIOLÍN

I a VI	Orchestral Excerpts VOLUMES 1, 2 Y 3 GINGOLD Ed. International Music Company - Orchestral Excerpts from opera and concert works Wagner(Kuenzel) 3 Volumes Ed. I. M. C. 3 Volúmenes de extractos de Haydn, Mozart y Tchaicovsky ed Sikorski - 2 Volúmenes de extractos del siglo XX Ed. Schott Probespiel 2 Volúmenes : Konzermeister y Tutti Ed. Schott - The orchestral violinist: 2 volúmenes Rodney Friend Ed. Boosey&Hawkes		
1º	<ul style="list-style-type: none"> Bach: Concertos de Brandemburgo nº 1 e 3 L. v. Beethoven: Sinfonías nº 1 e 3. J. Haydn: Sinfonías nº 88, 94 e 101. 	<ul style="list-style-type: none"> Mozart: Sinfonías nº 40 e 41, Ober tura de "D. Giovanni". F. Schubert: Sinfonía Incompleta. Weber: Obertura de "Der Freischütz" e "Euryanthe". 	<ul style="list-style-type: none"> G. Bizet: "L" Arlesienne". M. de Falla: "El amor brujo". G. Faure: "Pelleas et Melisande".
2º	<ul style="list-style-type: none"> J. Haydn: Sinfonías nº 103 e 104. W. A. Mozart: Sinfonías nº 35 e 38 Mozart: Obertura "As vodas de Figaro" Mozart: Obertura "Die Zauberflüte" 	<ul style="list-style-type: none"> L. v. Beethoven: Sinfonías nº 5 e 6 R. Schumann: Sinfonía nº 3 "Renana". A. Dvorak: Sinfonía nº 8. J. Brahms: Obertura tráxica. 	<ul style="list-style-type: none"> P. I. Tchaikovsky: Obertura 1812 M. de Falla: "O sombreiro de tres picos". B. Smetana: Obertura de "A noiva vendida" E. Grieg: Peer Gynt. Suites nº 1 e 2.
3º	<ul style="list-style-type: none"> L. v. Beethoven: Sinfonías nº 7 e 8. Mendelssohn: Sinfonías nº 4 e 5 Mendelssohn: "O soño dunha noite de verán" 	<ul style="list-style-type: none"> J. Brahms: Sinfonía nº 1 e 2 - R. Schumann: Sinfonías nº 2 e 4. P. I. Tchaikovsky: Sinfonías nº 5 e 6 H. Berlioz: Sinfonía fantástica. - R. Strauss: D. Juan 	<ul style="list-style-type: none"> M. Mussorgsky: "Unha noite en monte pelado" J. Sibelius: Sinfonía nº 1 N. Rimski-Korsakov: Sherezade

REPERTORIO ORIENTATIVO - VIOLONCHELO

1º	<ul style="list-style-type: none"> Bach: Concertos de Brandemburgo nº 3 J. Haydn: Sinfonías nº 88, 94 e 101. L. v. Beethoven: Sinfonías nº 1 e 5. Mozart: Sinfonías nº 40 e 41 	<ul style="list-style-type: none"> Mozart Oberturas: "D. Giovanni" & "As bodas de Figaro" F. Schubert: Sinf. Incompleta. - Weber: Obertura de Der Freischütz F. Mendelssohn: "O soño dunha noite de verán" G. Bizet: "L" Arlesienne". - M. de Falla: "El amor brujo". 	<ul style="list-style-type: none"> Faure: "Pelleas et Melisande". - A. Dvorak: Sinfonía nº 8 R. Schumann: Sinfonía nº 3 "Renana" - J. Brahms: Sinfonía nº 2 P. I. Tchaikovsky: Sinfonía nº 6 - Ballet "Cascanueces" N. Rimsky Korsakov: "Capricho Español"
2º	<ul style="list-style-type: none"> Haydn: Sinfonías nº 103 y 104 - Mozart: Sinf. nº 35 y 41 L.v. Beethoven: Obertura "Coriolano" & Sinfonías nº 3 y 8 F. Mendelssohn: Sinfonía nº 4 "Italiana" Schumann: Sinf. nº 2 y 4 - Berlioz: Sinfonía Fantástica. 	<ul style="list-style-type: none"> J. Brahms: Obertura Tráxica - Obertura Académica J. Sibelius: Sinfonía nº 1 - B. Smetana: "A noiva vendida" M. de Falla: "El sombrero de tres picos". G. Bizet: "L' Arlesienne" 	<ul style="list-style-type: none"> P. I. Tchaikovsky: Obertura de 1812 A. Bruckner: Sinfonía nº 7 M. Mussorgsky: "Unha noite no monte pelado" S. Rachmaninov: Sinfonía nº 2
3º	<ul style="list-style-type: none"> Tchaikovsky: O lago dos Cisnes, Acto 13 (Solo). Brahms: Concierto nº 2 para piano Andante (solo). Rimsky-Korsakov: Capricho español (Allegretto). Tchaikowsky. Obertura de Romeo e Julieta 	<ul style="list-style-type: none"> G. Rossini: Ober tura de Guillermo Tell (Solo). J. Brahms: Sinfonía nº 4 en Mi m op. 98 (Completa). G. Mahler: Sinfonía nº 5 (Completa). M. de Falla: O Amor Brujo. Pantomima (Solo). 	<ul style="list-style-type: none"> N. Rimsky-Korsakov: Scherezade op. 35 (Solos). M. Ravel: Daphnis et Chloe. Suite nº 2 (Completa). R. Strauss: Vida de heroe. Poéma Sinfónico (Completa).

9. OBSERVACIÓNS:

Corda fretada 2º instrumento I-IV										CÓDIGO		
1. Datos da disciplina												
MATERIA	2º INSTRUMENTO								TITULACIÓN	Título Superior de Música		
ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN PEDAGOXÍA								ITINERARIO			
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Individual		
DEPARTAMENTO	Corda Fretada								COORDINADOR/A	Consultar táboa anexa		
N.º CUADRIMESTRE	4	H. lectivas/semana			1	Horas lectivas /cuadrimestre		19	HORAS/ ECTS	30	ETCS totais da disciplina	12
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso				IDIOMAS	Galego/Español		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	OUTROS IDIOMAS*			
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3					ECTS de formación instrumental complementaria (Só instrumento principal)			
MATERIA	2º INSTRUMENTO								TITULACIÓN	Título Superior de Música		
ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	Etnomusicoloxía/Histórica		
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Individual		
DEPARTAMENTO	Corda Fretada								COORDINADOR/A	Consultar táboa anexa		
N.º CUADRIMESTRE	6	H. lectivas/semana			1	Horas lectivas /cuadrimestre		19	HORAS/ ECTS	30	ETCS totais da disciplina	18
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º		IDIOMAS	Galego/Español		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	OUTROS IDIOMAS*			
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	3	3			ECTS de formación instrumental complementaria (Só instrumento principal)			
*Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, recibirán as clases das disciplinas de carácter individual no idioma especificado no seu acordo de Formación. Nas demais disciplinas, poderán recibir asistencia e orientación dos seus Titores nos "outros idiomas" citados nesta programación sen que iso implique que as clases sexan impartidas neses idiomas.												
DOCENTES	Consultar táboa anexa											
DESCRIPCIÓN DA DISCIPLINA	Adquisición de destrezas básicas para a interpretación musical cun segundo instrumento. Práctica da técnica instrumental e aprendizaxe do repertorio principal de nivel axeitado. Preparación para a interpretación en público, como solista ou formando parte dun grupo.											
COÑECEMENTOS/REQUISITOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.											
2. Competencias												
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)												
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13, T15											
XERAIAS	X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24											
ESPECIFICAS	Composición EC1, EC9 Musicoloxía EM4 Pedagogía EP2, EP3, EP5											
3. Obxectivos												
DESCRIPCIÓN										COMPETENCIAS		
Coñecer as partes do instrumento e do arco e desenvolver unha postura corporal axeitada con respecto ó instrumento, así como unha técnica correcta da man dereita e esquerda.										TODAS		
Tocar escalas, estudos, e pezas nas primeiras posicións usando as diversas estruturas de semitono no rexistro básico dunha oitava.												
Acorde ao curso, desenvolver criterios de afinación e calidade de son, e iniciar a aprendizaxe dos diferentes golpes de arco e do legato.												
Manter hábitos de estudo regulares e coñecer os seus principios básicos aplicándoos á práctica diaria.												
Interpretar en público todas ou parte das pezas traballadas.												
4. Contidos												
TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS								SESIÓNS		
I	TÉCNICOS	Relacionados con todos aqueles aspectos que atañen á técnica do instrumento, imprescindibles para abordar con éxito un repertorio representativo de cada								TODAS		

		<p>instrumento.</p> <p>Brazo dereito: Suxección do arco e colocación do instrumento, condución do arco; principios básicos da produción sonora, emprego de diferentes lonxitudes e iniciación dos golpes de arco á corda.</p> <p>Man esquerda: Posición da man esquerda, muñeca, codo e pulgar; articulación dos dedos: movementos verticais, laterais e horizontais; escalas e diferentes intervalos. Control da afinación.</p> <p>Coordinación e independencia das dúas mans coa realización de diversos patróns rítmicos.</p>	
II	MUSICAIS, ARTÍSTICOS E INTERPRETATIVOS	<p>Relativos ós aspectos musicais que interveñen na interpretación: Estudo dun repertorio representativo de diferentes épocas acorde ó nivel, tanto estudos como obras solistas, adecuando o fraseo (golpes de arco, articulación...) ao correspondente estilo.</p> <p>Relativos á preparación da audición interna: Acorde ó nivel, desenrolo da memoria muscular, visual e auditiva; técnicas de relaxación, concienciación corporal e control da respiración, visualización do intre do concerto, protocolo do escenario.</p>	TODAS
III	PEDAGÓXICOS	Relativos á autonomía do alumnado: Principios básicos do aproveitamento do estudio en aras á adquisición de maior autonomía.	TODAS
IV	CONTRABAIXO-VIOLONCHELO	Coñecer as distintas nomenclaturas utilizadas nos distintos sóns realizados có instrumento. Localizar os distintos Harmónicos naturais do instrumento.	TODAS
Total de sesións por cuadrimestre			19

5. Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas	17	17	17	17	17	17			Para 2º INSTRUMENTO I-IV (COMPOSICIÓN e PEDAGOXÍA) aplícase só a planificación dos 4 primeiros cuadrimestres.
	Audicións cuadrimestrais	2	2	2	2	2	2			
Non presenciais	Traballo persoal	71	71	71	71	71	71			
Total de horas cuadrimestrais		90	90	90	90	90	90			

6. Descritores de Planificación

TIPO DE ACTIVIDADE	DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA
Clase individual	Revisión dos aspectos técnicos, interpretativos, xestuais, etc. do traballo realizado polo alumno ao longo da semana. Introducción progresiva de novos conceptos, exercicios, pezas, etc.
Audición interna	Interpretación de parte do repertorio estudado fronte ao profesor e o resto do alumnado, debate sobre o resultado, propostas de mellora.
Traballo individual	Pescuda de información, análise, dixitación ou memorización dos novos traballos musicais. Revisión do tempo, fraseo, dinámicas, ornamentación, articulación, carácter e demais recursos musicais en base á súa análise e ás fontes documentales. Profundización no traballo realizado coa axuda das novas tecnoloxías.
Audición pública	<p>CONTRABAIXO: Interpretación dos exercicios técnicos e das pezas propostas por o profesor. Interpretar un mínimo de catro pezas de nivel acorde ó curso, empregando a medida, afinación e calidade de son axeitados.</p> <p>VIOLONCHELO: Interpretación pública dunha peza cunha duración mínima de 5 minutos.</p>

7. Avaliación

ORDINARIA

CONTÍNUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Traballo persoal	Mostrar unha evolución no control técnico do instrumento e na comprensión dos criterios interpretativos referentes a cada estilo.	80%	TODAS
Audición	Interpretar en público unha selección do programa traballado no cuadrimestre, cunha duración mínima de 5 minutos no 1º curso, 10 minutos no 2º curso e 15 minutos no 3º curso. Valorarase: O grado de asimilación de conceptos técnicos, musicais e estilísticos - A dificultade das obras - A interpretación de memoria - O traballo camerístico si a obra o require.	20%	TODAS

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
	Ver avaliación extraordinaria		

EXTRAORDINARIA

FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Audición	Interpretar na audición/exame o programa íntegro marcado na programación: 3 estudos e dúas pezas curtas de distintos estilos.	100%	TODAS

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

8. Bibliografía, materiais e documentos

REFERENCIAS BÁSICAS

REPERTORIO ORIENTATIVO - CONTRABAIXO

All for Strings (Bass) I, II, III Double Bass Solo I. Oxford University Sonatas Barocas adecuadas a este nivel Suzuki Bass School I, II Streicher L. - Método I, II	EICHSTADT, J. - Método I MONTAG, L. - Trabajos de Compositores Húngaros SIMANDL, FRANZ - 30 études for double bass SIMANDL, FRANZ - Método - Libro I	VALERO, HUGO - Contrabajo para niños YORKE - Mini-Bass I, II YORKE - Solos for double Bass and Piano YORKE - Studies for double Bass I y II
---	---	--

REPERTORIO ORIENTATIVO - VIOLA

I-II	III-IV (ademais das de I-II)	V-VI (ademais das de I-IV)
<ul style="list-style-type: none"> · Carse A.: Viola School of Progressive Studies. S & Bell. · Cohen, M.: Superstudies for viola, book I. Faber. · Colledge, K. & H.: Stepping stones*. B & Hawkes. · Colledge, K. & H.: Waggon Wheels*. B & Hawkes. · Elgar, E.: Seis pezas fáciles*. Boswor th. · Garlej & Gonzales. Método de Viola. H. Lemoine. · Kinsey, H.: Easy Progressive Studies (Set I) ABRSM · Kinsey, H.: Elementary Progressive Studies (Set I) ABRSM · Kinsey, H.: Elementary Progressive Studies (Set II) ABRSM · Mateu, E.: Iniciación á viola. Real Musical. · Nelson, S.: Right from the star t*. B & Hawkes · Reinecke, C.: 10 Kleine Stücke für Viola und Klavier. SCHOTT VAB 59 · Rolland, P.: Young Strings in Action. B & Hawkes. · Suzuki : Suzuki Viola School*. Warner Bross Publ. Inc. · Viola scales and arpeggios (Book I). ABRSM · Volmer, B.: Bratschenschule, vol. I y II. Schott. · Woof R.: Fifty Elementary Studies. ABRSM. 	<ul style="list-style-type: none"> · Cohen, M.: Superstudies for viola, book II. Faber. · Colledge, K and H.: Shooting Stars*. Boosey & Hawkes. · Corrette, M.: Menuett. Schott VAB 39 · Har tung - Ehler t, H.: Gemeinsam von Anfang an. Bärenreiter, BA 6680. · Hoffmann, R. Estudios Op. 86. Peters. · Joubert, C. H.: Mélusine* pour alto à cordes et piano. Robert Mar tin · Joubert, C.H.: Menuet de L'Argyronete* pour alto à cordes et piano. R. Mar tin · Kinsey, H.: Easy Progressive Studies (Set II). ABRSM · Küchler, F.: Concertino Op. 11 · Mackay, N.: Easy positios tunes for viola. Oxford University Press. · Mackay, N.: Position changing for the viola. O. Univ. Press. · Mateu, E.: Escalas e arpejos. Real Musical. · Nelson, S.: Keytunes -/ - Technitunes de Boosey & Hawkes. · Nelson, S.: Piece by piece*. Boosey & Hawkes. · Norton, C.: Microjazz for viola. Boosey & Hawkes. · Viola Music*. Editio Musica Budapest. · Wohlfahrt. Estudios Op. 45. Peters. 	<ul style="list-style-type: none"> · Bach, J. S.: Bourrée I y II, da terceira suite. Chester Music. · Bach, J. S.: Minuetto I y II, da primeira suite. Chester Music. · Cohen, M.: Technique takes off. Faber · Corrette, M.: Zwei Sonaten. Schott VAB 39 · Fiocco, H.: Allegro*. Bosworth. · Forbes, W.: A first book of scales and arpeggios for viola players. OUP · Har tung - Ehler t, H.: Gemeinsam von Anfang an. Bärenreiter, BA 6680. · Hoffmann, R. Estudios Op. 86. Peters. · Kalliwoda, J.W.: 6 Nocturnes* Op186. Peters. · Kinsey, H.: Easy Progressive Studies (Set II). ABRSM · Kinsey, H.: Elementary Progressive Studies (Set III) ABRSM · Marcello, B.: Sonata en Do / Sonata en Sol (Vla. & cont.)*IMC. · Pleyel, I.: 6 Duetos, Op 8. Peters · Telemann, G.P.: Concerto en Sol para viola e orquestra*. Bärenreiter. · Uhl, A.: Drei Big Etüden für viola. Schott VAB 44 · Varios.: Alto Classique*, Vol B. Combre. · Vivaldi, A.: Sonata en mi menor* RV 40. IMC.

REPERTORIO ORIENTATIVO - VIOLÍN

	I	II-IV (Ademais dos mencionados no cuadrimestre anterior)	V-VI (Ademais dos mencionados no cuadrimestre anterior)
ESCALAS	Grigorian. "Sistema de Escalas" A. B. of the Royal Schools of Music. "Sistema de Escalas" (Grades 1-5)		Bloch. Dobles cordas. Op.50 Bloch. Mecanismo da man esquerda. Op.16 Scharadieck. Mecanismo da man esquerda Sevcik. Mecanismo del Arco. Op. 2
ESTUDOS	Curci. "50 Estudios melódicos op. 22" De Keyser, P. "Violin Playtime Studies", vol 1 (Faber Music) Doflein, E. YE. "The Begining", Vol.1 Ed. Schott Mackey. "The violin", vol.1(Oxford Press) Mateu, E. "El violín. Iniciación" Rolland, P. "Yong String in action", vol. 1(Boosey) Sitt, H. "Estudios en 1ª posición" Op.32 nº 1 Van de Velde. "Le Petit Paganini", vol. 1 (Ed. Van de Velde) Wohlfahrt. "60 Estudios" Op. 45 Ed Peters (del 1 al 20) Wohlfahrt. "Elementary Studies", op 54	Curci. "26 estudios de cambios de posiciones" Kayser. Estudios Op.20. (Alguns con cambios de posición) Polo. Estudios de dobles cuerdas Scharadieck. The School of Violin Technique (técnica da man esquerda) Sitt, H. "Estudios en 2ª y 3ª posición" Op. 32 nº 2 Trott, J. Melodious Double Stops, vol. 1	Dont. 24 Estudios. Op. 37 Mazas. Estudios Especiales Op.36 Whistler. Introducing the Positions, Vol 1,2 Whistler. Preparing for Kreutzer, vol. 1, 2
OBRAS	Colledge, H. K. " Stepping Stonnes", "Waggon Wheels". Crikboom, M. "Chants et Morceaux", caderno 1	Bartok, B. "Duos", vol I (del 15 al 25) Bornemann. "El Pequeño Paganini" Crikboom, M. "Chants et Morceaux", cuaderno 2 Dancla. 12 Fantasías Fáciles op.86	Concertos de Vivaldi, Nardini, Tartini, Bach... Dancla. 6 Aires variés op 89 Telemann: Fantasías VII-XII

	<p>Elgar, E. "Six very easy pieces for the violin". Kabalewsky. "Album pieces". Ed. Kalmus (de 1 al 4) K�uchler, F. "Concerto Op.11" (Primer Movimiento)</p> <p>Nelson, S. "Tetratunes", Piece by Piece 1", Right from the star t"</p> <p>Pracht. "Album of twelve Easy pieces"</p> <p>Rieding, O. Concierto en Re M. Op.36 (1� mov.) Rieding, O. Concierto en Si m. Op.35 (1� mov.) Suzuki, S., vol 1 y 2</p>	<p>D�enes-L�anyai-Mez�-Skult�ty. "Eloadasi Darabok", cuader.o 3-4</p> <p>Kabalewsky. "Album pieces". Ed. Kalmus (de 10 al 18)</p> <p>Keyser. "Violin Playtime", vol 3</p> <p>K�uchler, F. Concertinos</p> <p>L�anyi-Lenkei-Mez�. "Eloadasi Darabok"</p> <p>I y II Rieding, O. Concertos / Seitz, F. Concertos</p> <p>Sonatas Vivaldi, Haendel, Corelli / Suzuki. S. 2 e 3</p> <p>Vaklanova. Sonatina en si b. M / Vivaldi. Concertos</p>	
--	--	--	--

REPERTORIO ORIENTATIVO - VIOLONCHELO

MÉTODOS	<p>ENJOY PLAYING "THE CELLO", OXFORD UNIV. PRESS. LEE, S. - MÉTODOS PARA VIOLONCHELO</p> <p>MÉTODOS SUZUKI PARA VIOLONCHELO, vol. 1-3</p> <p>MOTATU, D. - MÉTODOS DE INICIACIÓN AL VIOLONCHELO</p> <p>PASSCHIER, MAJA - ABRACADABRA CELLO</p>	<p>Para o alumnado de Composición que curse Violonchelo: Aplicar coñecementos da materia de Composición para a elaboración de pequenas pezas para o estudo. Compoñer pequenas pezas de dificultade acorde � técnica aprendida.</p>
OBRAS	<p>CIRRI - CELLO SONATAS</p> <p>violonchelo d�os, ed. música Budapest.</p>	

REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS

9. Observacións

Corda Fretada - HISTORIA DOS INSTRUMENTOS										CÓDIGO:				
1. DATOS DA DISCIPLINA	MATERIA:	Instrumento / Voz						TITULACIÓN:	TITULADO SUPERIOR EN MÚSICA					
	ESPECIALIDADE:	INTERPRETACIÓN						ITINERARIOS:	CONTRABAIXO, VIOLA, VIOLÍN E VIOLONCHELO					
	DEPARTAMENTO:	CORDA FRETADA						TIPO DE CLASE:	COLECTIVA					
								COORDINADOR/A:	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ PARDO					
	Nº Cuadrimestres:	1	H. lectivas / semana		1	Horas lectivas / cuatrimestre:		0	Horas / ECTS:	30	ECTS totais da disciplina:		3	
		Cursos:		1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		Observacións:		
		Cuadrimestres:		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII			
		ECTS / cuatrimestre:						3			IDIOMAS:	Galego / Español	*OUTROS IDIOMAS:	
	<p><i>* Os alumnos/as extranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, recibirán as clases das disciplinas de carácter individual no idioma especificado no seu Acordo de Formación. Nas demais disciplinas, poderán recibir asistencia e orientación dos seus Titores nos "Outros Idiomas" citados nesta programación sen que iso signifique que as clases sexan impartidas nesos idiomas.</i></p>													
	DESCRIPCIÓN DA DISCIPLINA:		Estudo da evolución histórica do instrumento propio e os afíns a este. Coñecemento das características construtivas, funcionamento acústico e posibilidades técnicas e expresivas con relación ao repertorio.											
Coñecementos previos:		Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.												
DOCENTES:	Instrumento	NOME E 1º APELIDO				EMAIL / TEL / WEB				TITORÍAS				
	Contrabaixo	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ				jcvillar@edu.xunta.es				Consultar páxina Titorías				
	Viola	JAVIER ESCOBAR				javierescoibar@hotmail.es								
	Violín	MARIO PERIS				mpsalom@edu.xunta.es								
	Violonchelo	ALVARO QUINTANILLA				alvaro.cello@hotmail.com								
Ver lista e descrición de competencias no Anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)														
2. COMPETENCIAS	TRANSVERSAIS:	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T10, T13												
	XERAIS:	X9, X10, X12, X14, X15, X20, X25												
	ESPECÍFICAS:	EI2, EI4, EI6												
3. OBXECTIVOS (Corda Fretada)	DESCRIPCIÓN											COMPETENCIAS		
	1. Coñecer el origen y evolución do instrumento ao longo da historia.											TODAS		
	2. Coñecer a importancia das diferentes escolas de Lutheria da historia dende o século XVI ata os nosos días. Diferenciar as escolas de lutheria clásica, así como as correntes nos séculos XX e XXI: principais luthiers, características construtivas, concursos, subastas, etc.													
	3. Coñecer as diferentes escolas do arco. Analizar as orixes do arco e a súa evolución, así como coñecer os principais arqueteros a par tir de 1785.													
	4. Coñecer o funcionamento acústico dos instrumentos de corda en función da súa construción e materiais.													
	VIOLONCHELO	5. Coñecer a evolución da técnica da man do arco do violoncello ao longo da historia												
		6. Coñecer a evolución da técnica da man esquerda do violoncello ao longo da historia												
		7. Adquirir coñecemento da importancia de aplicar as posibilidades expresivas con relación ao repertorio												
4. CONTIDOS:	TEMAS:		DESCRITO SUBTEMAS								SESIÓNS:			
	Contrabaixo, Viola, Violín & Violonchelo	1- Conceptos de lutheria		1.1 Orixes e evolución do instrumento. Escolas de lutheria clásica: Cremona, Brescia, Venecia, Milán, etc. 1.2 Acústica dos instrumentos de corda: Materiais - Probas acústicas Diferentes instrumentos. 1.3 Lutheria semimoderna e contemporánea. Orixes e evolución do arco.								TODAS		
		Contrabaixo	2- O Contrabaixo no Barroco		2.1- O Basso Continuo. 2.2- Evolución do Violone e a súa relación co Contrabaixo. 2.3- O ARCO como elemento diferenciador con respecto ao resto da familia do violín.									
			3- O Contrabaixo no Clasicismo		3.1- O Violone Vienés. 3.2- O Contrabaixo na Orquestra. e a influencia desta no desenvolvemento e evolución de formas, tamaños e diferentes afinacións que atravesou o contrabaixo ao longo deste período.									
	Violonchelo	2. Evolución do repertorio do Violonchelo		Posibilidades técnicas e expresivas con relación ao repertorio. 2.1.- Evolución do repertorio para violoncello só dende os ricercari de Gabrieli ata o século XXI. 2.2.- Evolución dos concertos para violoncello e orquestra. 2.3.- Evolución do repertorio sinfónico para violoncello.										
TOTAL SESIÓNS POR CUATRIMESTRE:										19				

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE CUADRIMESTRAL	TIPO DE ACTIVIDADE:		1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		OBSERVACIÓNS
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas:							16			
	Audições:						3				
	Total horas presenciais						19				
Non presenciais	Traballo persoal:						71				
Total de horas cuadrimestrais:							90				

6. DESCRIPTORES DE PLANIFICACIÓN DOCENTE (METODOLOXÍA)	TIPO DE ACTIVIDADE:		DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA:
	Exposición de cada tema		Exposición oral dos temas, análise de coñecementos previos dos alumnos, debate sobre os distintos puntos de vista
	Visualización de láminas, partituras, etc..		Aceso ao material visual relacionado con cada tema.
Audições comparadas de obras escollidas		Selección de interpretes con diferentes puntos de vista estilísticos, valoración obxetiva e subxetiva	

7. AVALIACIÓN	ORDINARIA	FERRAMENTAS		CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS		
		AVALIACIÓN CONTINUA	Clase Debate - Traballo persoal		1- Pescudar información sobre os temas propostos polo profesor. 2- Argumentar os diferentes puntos de vista sobre un contido. 3- Exposición na aula dos traballos realizados a proposta do profesor.	30%	TODAS	
			Exame escrito		1- Diferenciar as principais escolas de luthería clásica e do s. XIX, XX e XXI, e recoñecer o traballo dos luthieres máis importantes. 2- Coñecer a orixe e evolución do arco, principais construtores e a súa relación coas diferentes épocas compositivas. 3- Relacionar as características técnicas do instrumento co desenvolvemento dunha linguaxe propia: afinación, scordatura, dobres cordas, golpes de arco, etc. 4- Coñecemento do repertorio.	70%		
		AVALIACIÓN ALTERNATIVA		Ver avaliación extraordinaria				
		* As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) supondrán a perda ao dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza o/a profesor/a da disciplina procederá segundo o procedemento establecido polo Centro.						
EXTRAORDINARIA	FERRAMENTAS		CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS			
	Exame escrito		1- Diferenciar as principais escolas de luthería clásica e do s. XIX, XX e XXI, e recoñecer o traballo dos luthieres máis importantes. 2- Coñecer a orixe e evolución do arco, principais construtores e a súa relación coas diferentes épocas compositivas. 3- Relacionar as características técnicas do instrumento co desenvolvemento dunha linguaxe propia: afinación, scordatura, dobres cordas, golpes de arco, etc. 4- Coñecemento do repertorio.	100%	TODAS			
ERASMUS	<i>Os alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a calificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponderan con os desta programación, o Departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.</i>							
	<i>Os alumnos/as extranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán evaluados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.</i>							

Continúa na seguinte páxina:

BIBLIOGRAFÍA ORIENTATIVA - CONTRABAIXO

Paul Brun, New History of the Double Bass: Paul Brun Productions / Villeneuve d'Asc, 2000) Inglés ISBN: 978-2-9514461-0-6

Planyavsky, Alfred. Geschichte des Kontrabasses. Hans Schneider Verlag, 1970, 1984

Atlas de música 2. Alianza editorial.

"O violin", Pascuali-Principe. Editorial Ricordi.

"The Guarneri family", Henry Hill. Dover publications.

Morton, Joëlle. The Early History and Use of the G Violone. VdGSA 1999

El contrabajo a través de la historia. Almenara, Francisco Javier. Editorial: Infides (Instituto Fides) / Murcia, 2007) ISBN:978-84-611-2236-3

"Classical and Romantic performing practice 1750-1900", Clive Brown. Oxford University Press.

"Ligaduras e articulación durante o Clasicismo e o Romanticismo (1750-1900)", Clive Brown. Quod Libet.

Guía da música de cámara, François-René Tranchefort t. Alianza Editorial.

The New Grove Dictionary of Music and Musicians, edited by Stanley Sadie, in twenty volumes, 1980, Macmillan Publishers Limited, London.

Duane Rosengard, Contrabbassi Cremonesi, Ed.Turris, Cremona, 1992.

D.E.U.M.M., Il Lessico - I, voce contrabbasso, pp.663-669.

Revistas especializadas: "Doublebassist", "The Strad", "Strings".

BIBLIOGRAFÍA ORIENTATIVA - VIOLA & VIOLÍN

"The history of violin playing from its origins to 1761", David Boyden. Oxford University Press.

"The early violin and viola, a practical guide", Robin Stowell. Cambridge hand books.

"The art of violin playing", volum I e II, Carl Flesch. Ed. Carl Fischer

"Antonio Stradivari, his life and work", Henry Hill. Dover publications.

"The Guarneri family", Henry Hill. Dover publications.

Classical and Romantic performing practice 1750-1900", Clive Brown. Oxford University Press.

"Ligaduras e articulación durante o Clasicismo e o Romanticismo (1750-1900)", Clive Brown. Quod Libet.

Atlas de música 2. Alianza editorial.

"O violin", Pascuali-Principe. Editorial Ricordi.

"El arte del violín", Javier Claudio. Edicións musicais Mega.

Guía da música de cámara, François-René Tranchefort t. Alianza Editorial.

New Grove Dictionaire of Music.

BIBLIOGRAFÍA ORIENTATIVA - VIOLONCHELO

Diferentes CD's e DVD's que abranguen un amplo repertorio, solístico, camerístico y sinfónico da historia do violoncello.

Arizcuren, Elias . El Violonchelo. Ed. Labor

Tortelier, Paul. (1975) Así interpreto, así enseño. Ed. Labor

Bazelaire, Paul (1952) Pedagogie du Violoncelle. Ed. Durand

Calvo-Manzano , Antonio. (2002). Acústica físico-musical. Ed. Real Musical

Chakalov, Nikola (2004) La digitación en el violonchelo. Ed. Idea Books

Bunting, Christopher (1983) El arte de tocar el violonchelo. Ed. Pirámide

Tranchefort, François-René (2011). Guía de la música de cámara. Ed. Alianza editorial.

Bazelaire, Paul (1920) Quelques notes sur différents points importants de la Technique Générale du Violoncelle Ed. Senart

Burkholder, J. Peter (2011) Historia de la música occidental. Ed. Alianza música

Corda Fretada - PEDAGOXÍA e DIDÁCTICA INSTRUMENTAL											CÓDIGO:		
1. DATOS DA DISCIPLINA	MATERIA:	Instrumento / Voz							TITULACIÓN:	TITULADO SUPERIOR EN MÚSICA			
	ESPECIALIDADE:	INTERPRETACIÓN							ITINERARIOS:	CONTRABAIXO, VIOLA, VIOLÍN E VIOLONCHELO			
	DEPARTAMENTO:	CORDA FRETADA							TIPO DE CLASE:	COLECTIVA			
	Nº Cuadrimestres:	1	H. lectivas / semana		1	Horas lectivas / cuatrimestre:		0	Horas / ECTS:	30	ECTS totais da disciplina:		3
	Cursos:	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		Observacións:			
	Cuadrimestres:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII				
	ECTS / cuatrimestre:							3	IDIOMAS:	Galego / Español	*OUTROS IDIOMAS:		
	* Os alumnos/as extranxeiros , participantes en programas de intercambio internacional, recibirán as clases das disciplinas de carácter individual no idioma especificado no seu Acordo de Formación. Nas demais disciplinas, poderán recibir asistencia e orientación dos seus Tutores nos "Outros Idiomas" citados nesta programación sen que iso signifique que as clases sexan impartidas neses idiomas.												
	DESCRIPCIÓN DA DISCIPLINA:	Preparación para a práctica docente. Desenvolvemento da capacidade de transmisión dos coñecementos adquiridos. Estudo das estratexias e recursos didácticos necesarios para a docencia.											
	Coñecementos previos:	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.											
DOCENTES:	Instrumento	NOME E 1º APELIDO			EMAIL / TEL / WEB			TITORÍAS					
	ContraBaixo	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ			jcvillard@edu.xunta.es			Consultar páxina Titorías					
	Viola	JAVIER ESCOBAR			javierescoibar@hotmail.es								
	Violin	MARIO PERIS			mpsalom@edu.xunta.es								
	Violonchelo	ANA TORRES			anatorrestarque@edu.xunta.es								
Ver lista e descripción de competencias no Anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)													
2. COMPETENCIAS	TRANSVERSAIS:	T1, T2, T3, T4, T8, T15											
	XERAIS:	X5, X10, X19, X24, X25, X26											
	ESPECÍFICAS:	E16											
3. OBXECTIVOS	DESCRIPCIÓN										COMPETENCIAS		
	<p>1- Coñecer os principais métodos de iniciación ao instrumento.</p> <p>2- Describir os recursos técnicos da man esquerda e do brazo dereito e relacionalos cas principais coleccións de estudos e exercicios existentes. Coñecer a súa evolución desde o grado elemental ao superior</p> <p>3- Aprender a escoller exercicios axeitados para a resolución dos problemas técnicos propios da iniciación do instrumento.</p> <p>4- Analizar os principais sistemas de escalas do século XX.</p> <p>5- Organizar en unidades didácticas a variedade de exercicios conducentes á resolución de problemas técnicos concretos.</p>										TODAS		
CONTRABAIXO / VIOLONCHELO	<p>6- Aprender a aplicar os diferentes tipos de ensinanza (individual e grupal) con unha metodoloxía lúdica e musical.</p> <p>7- Adquirir capacidades pedagóxicas suficientes e saber aplicarlas ao alumnado con necesidades específicas.</p> <p>8- Diferenciar as distintas correntes e escolas pedagóxicas.</p>												
4. CONTIDOS:	TEMAS:	DESCRITOR SUBTEMAS:									SESIÓN:		
	CONTRABAIXO - VIOLONCHELO	Aproximación ó instrumento - (Ver as obras orientativas marcadas con "*" no apartado 8 para cada instrumento)		Postura corporal, colocación do instrumento e suxección do arco. O movemento como base da técnica, primeiros ritmos e golpes de arco, dicitacións e tonalidades iniciais, pezas progresivas.							TODAS		
		Análise da man esquerda - (Ver as obras orientativas marcadas con "*" no apartado 8 para cada instrumento)		Análise da man esquerda: movementos relacionados coa dicitación, vibrato e cambios de posición. Posición da man, muñeca, codo e pulgar; articulación dos dedos: movementos verticais, laterais e horizontais; tipos de vibrato; extensións. Análise do brazo dereito: o son, as cuestións do mecanismo, os golpes de arco e as combinacións. A coordinación e a independencia de movementos.									
		Análise de métodos tradicionais - (Ver as obras orientativas marcadas con "*" no apartado 8 para cada instrumento)		Análise dos recursos técnicos empregados e combinados en cada estudio. A organización interna dos sistemas de escalas: variedade de exercicios, dicitacións, patrones de ligaduras, ritmos e acentuacións, progresividade, etc. Análise dos exercicios específicos para a resolución de cada problema técnico. Organización en unidades didácticas dirixidas a grao elemental, medio e superior.									
	VIOLA, VIOLÍN	1- Método de Paul Rolland.		Aproximación ao Violín: postura corporal, colocación do contraBaixo e suxección do arco, o movemento como base da técnica, primeiros ritmos e golpes de arco, dicitacións e tonalidades iniciais, pezas progresivas.							TODAS		
2- O método de Ivan Galamian		Análise da man esquerda: movementos relacionados coa dicitación, vibrato e cambios de posición. Análise do brazo dereito: o son, as cuestións do mecanismo, os golpes de arco e as combinacións. A coordinación e a independencia de movementos.											
3- O sistema de escalas de Carl Flesch, Ivan Galamian e Var tan Manoogian.		A organización interna dos sistemas de escalas: variedade de exercicios, dicitacións, patrones de ligaduras, ritmos e acentuacións, progresividade, etc.											
										TOTAL SESIÓN POR CUATRIMESTRE:		19	

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE CUADRIMESTRAL	TIPO DE ACTIVIDADE:		1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		OBSERVACIÓNS
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas:								16		
	Audicións:								3		
	Total horas presenciais								19		
Non presenciais	Traballo persoal:								71		
Total de horas cuadrimestrais:									90		

6. DESCRIPTORES DE PLANIFICACIÓN DOCENTE (METODOLOXÍA)	TIPO DE ACTIVIDADE:		DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA:								
	C BAIXO, VA, VI	Exposición de cada tema		Exposición oral dos temas, análise de coñecementos previos dos alumnos, debate sobre os distintos puntos de vista.							
Análise de exercicios e pezas		Valoración das par tituras: clasificación das dificultades, debate sobre obxectivos e posibilidades, proposta de alternativas.									
Experimentación de exercicios		Probar técnicas concretas e valoralas.									
VIOLONCHELO	Técnica de iniciación:		Descrición dos principais métodos técnicos empregados nas programacións didácticas para o estudo do violonchelo. elección de estudos dacordo ás necesidades técnicas específicas.								
	Clase colectiva:		Comparación de métodos de traballo. grupales, cd. ... que estén presentes na formación musical. Descrición do entorno musical.								
	Programación Didáctica		Elaboración dunha programación didáctica na que se amosen os distintos obxectivos presentes na superación dos contenidos propostos.								
	Labor docente		Amosar capacidades pedagóxicas para poñer en práctica os contenidos aprendidos.								

7. AVALIACIÓN	ORDINARIA	FERRAMENTAS		CRITERIOS		PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
		AVALIACIÓN CONTINUA	C BAIXO, VA, VI	Clase - Debate			
Traballo persoal				2- Argumentar os diferentes puntos de vista sobre un contido			
VIOLONCHELO	Traballo persoal		Presentar e expor unha unidade didáctica sobre un tema proposto polo profesor		60%		
	Exame		Presentar e expor unha programación didáctica a un curso completo (calquera curso)		60%		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA			Realizar unha clase de iniciación cunha duración mínima de 25m.		40%	TODAS	
	Ver avaliación extraordinaria						
* As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) supondrán a perda ao dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza o/a profesor/a da disciplina procederá segundo o procedemento establecido polo Centro.							
EXTRAORDINARIA	A	FERRAMENTAS		CRITERIOS		PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
		CORDA (todos)	Exame	Presentar e expor unha unidade didáctica sobre un tema proposto polo profesor			
ERASMUS	Os alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a calificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponderan con os desta programación, o Departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.						
	Os alumnos/as extranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán evaluados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.						

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAS E DOCUMENTOS:	OBRAS ORIENTATIVAS - CONTRABAIXO	
	*All for Strings (Bass) I, II, III *VALERO, HUGO - Contrabajo para niños *YORKE - Mini-Bass I, II **Métodos de Nanny, Rabbath, Rolez, Kreutzer, Gadzinski, Montag, Hause, Hrabe, Storch e F. Cerny. **Métodos e Estudos de Billé, Caimmi, Cuneo, Mengoli, Bottesini, Gallignani, Petracchi. **SIMANDL, FRANZ - Método - Libro I y II ***FISCHER, SIMON: Método ***O sistema de escalas de Simandl, Trumpf, Sturm, Petracchi e Streicher. ***SEVCIK - The essentials of bow for double bass.	Double Bass Solo I. Oxford University EICHSTADT, J. - Método MONTAG, LAIOS - Trabajos de Compositores Húngaros para Contrabajo y piano SIMANDL, FRANZ - 30 etudes for double bass STREICHER, L. - Método Suzuki Bass School I, II YORKE - Solos for double Bass and Piano YORKE - Studies for double Bass I y II
	OBRAS ORIENTATIVAS - VIOLA, VIOLÍN	
	ROLLAND, PAUL - "Teaching action in string playing" GALAMIAN, IVAN - "Interpretación y enseñanza del violín" FLESCH, CARL - Scales system GALAMIAN, IVAN - Scales system MANOOGIAN, VARTAN - Shifting, thirds, sixths, modal scales	FISCHER, SIMON - "Basics" FISCHER, SIMON - "Practice" FLESCH, CARL - "The art of violin playing" ROLLAND, PAUL - "Young Strings in Action"
OBRAS ORIENTATIVAS - VIOLONCHELO		
DOTZAUER - MÉTODO PARA VIOLONCHELO ENJOY PLAYING "THE CELLO", OXFORD UNIV. PRESS. ETXEPARE, IÑAKI - PEDAGOGÍA DEL VIOLONCHELO LEE, S. - MÉTODO PARA VIOLONCHELO	MÉTODO SUZUKI PARA VIOLONCHELO, vol. 1-7 MOTATU, D. - MÉTODO DE INICIACIÓN AL VIOLONCHELO PASSCHIER, MAJA - ABRACADABRA CELLO TORTELIER - ASÍ INTERPRETO, ASÍ ENSEÑO	

9. OBSERVACIÓN:

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

CSMV
CONSERVATORIO SUPERIOR
DE MÚSICA DE VIGO

galicia

3. OBSERVACIÓN.

Corda Fretada - Técnicas de control emocional e corporal										CÓDIGO:			
1. DATOS DA DISCIPLINA	MATERIA:	Instrumento / Voz								TITULACIÓN:	TITULADO SUPERIOR EN MÚSICA		
	ESPECIALIDADE:	INTERPRETACIÓN								ITINERARIOS:	CONTRABAIXO, VIOLA, VIOLÍN E VIOLONCHELO		
	DEPARTAMENTO:	CORDA FRETADA								TIPO DE CLASE:	COLECTIVA		
										COORDINADOR/A:	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ PARDO		
	Nº Cuadrimestres:	1	H. lectivas / semana		2	Horas lectivas / cuatrimestre:		0	Horas / ECTS:	30	ECTS totais da disciplina: 2		
	Cursos:	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		Observacións:			
	Cuadrimestres:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII				
	ECTS / cuatrimestre:				2					IDIOMAS:	Galego / Español	*OUTROS IDIOMAS:	
	<p><i>* Os alumnos/as extranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, recibirán as clases das disciplinas de carácter individual no idioma especificado no seu Acordo de Formación. Nas demais disciplinas, poderán recibir asistencia e orientación dos seus Titores nos "Outros Idiomas" citados nesta programación sen que iso signifique que as clases sexan impartidas nesos idiomas.</i></p>												
	DESCRIPCIÓN DA DISCIPLINA:	Coñecemento básico da estrutura e función do aparello locomotor e do sistema nervioso. Desenvolvemento de hábitos posturais correctos que minimicen o risco durante a interpretación. Técnicas de respiración, relaxación, autocontrol, optimización da enerxía muscular, concentración e memoria aplicadas ao estudo e á actuación en público.											
Coñecementos previos:	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.												
DOCENTES:	Instrumento	NOME E 1º APELIDO				EMAIL / TEL / WEB				TITORÍAS			
	Contrabaixo	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ				jcvillard@edu.xunta.es				Consultar páxina Titorías			
	Viola	JAVIER ESCOBAR				javierescoabar@hotmail.es							
	Violín	MARTA VÉLEZ				martav@edu.xunta.es							
	Violonchelo	ALVARO QUINTANILLA				alvaro.cello@hotmail.com							
2. COMPETENCIAS	Ver lista e descrición de competencias no Anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)												
	TRANSVERSAIS:	T1, T2, T3, T6, T7, T11, T13, T15											
	XERAIS:	X8, X21, X24, X25											
	ESPECÍFICAS:	EI4, EI6, EI8, EI10											
3. OBXECTIVOS	DESCRIPCIÓN										COMPETENCIAS		
	<p>1. Coñecer a estrutura e o funcionamento do aparato locomotor e do sistema nervioso.</p> <p>2. Reconecer a sintomatoloxía específica do instrumentista fronte o seu instrumento. Aprender a reconecer os hábitos posturais incorrectos e activar os mecanismos para a súa corrección.</p> <p>3. Adquirir coñecemento dos principais tipos de respiración.</p> <p>4. Adquirir coñecemento das principais técnicas de relaxación, autocontrol, optimización da enerxía muscular, concentración e de memoria.</p> <p>5. Coñecer e aplicar as principais técnicas de autocontrol emocional existentes, adaptadas ó seu propio instrumento.</p>										TODAS		
4. CONTIDOS:	TEMAS:				DESCRITOR SUBTEMAS:				SESIÓNS:				
	1. O aparato locomotor. O sistema nervioso.				O corpo humano - Fisioloxía - Ergonomía - Patoloxías dos músicos, prevención.				TODAS				
	2. Técnicas posturais				Medidas de hixiene postural. Exercicios de concienciación e reeducación postural.								
	3. A respiración				Tipos de respiración. Exercicios para o control adecuado da respiración. O papel da respiración na relaxación.								
	4. A relaxación				Principais técnicas de relaxación. Métodos e exercicios para o control da tonicidade muscular e a relaxación.								
	5. O control emocional				Técnicas de autocontrol emocional. A ansiedade e o medo escénico.								
										TOTAL SESIÓNS POR CUATRIMESTRE:		19	

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE CUADRIMESTRAL	TIPO DE ACTIVIDADE:		1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		OBSERVACIÓNS
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas:					16					
	Exposición de traballos - Tutorías:					3					
	Total horas presenciais					38					
Non presenciais	Traballo persoal:					22					
Total de horas cuadrimestrais:						60					

6. DESCRIPTORES DE PLANIFICACIÓN DOCENTE (METODOLOXÍA)	TIPO DE ACTIVIDADE:		DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA:								
		Clases prácticas		Explicación dos contidos recollidos na guía docente, con exercicios prácticos.							
	Práctica colectiva		Práctica en grupo de exercicios de RESPIRACIÓN, calentamiento, extensiones. Para a mellora postural (con e sen instrumento), relaxación, etc.								
	Traballo individual		Consiste no tempo adicado á organización dos materiais impartidos na aula, e o posterior estudo individual por parte do alumno na súa casa.								
	Pescuda de información		Actividade non presencial, indispensable para a recollida de datos cos que os alumnos elaborarán o traballo escrito.								
	Avaliación		Presentación dun traballo escrito. E realización dunha proba escrita sobre os contidos recollidos na presente guía docente.								

7. AVALIACIÓN	ORDINARIA	FERRAMENTAS		CRITERIOS			PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
		AVALIACIÓN CONTINUA	Traballo persoal		Valorarase a progresión do alumno na execución dos exercicios practicados nas clases, e dos exercicios feitos na casa.			40%
Exame escrito			Proba escrita na que o alumno mostrará a capacidade de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas sobre os contidos tanto teóricos como prácticos traballados na aula.			30%		
Traballo práctico			Traballo escrito de investigación, no que o alumno debe presentar un tema relacionado coa materia. Valorándose a profundidade con que se presentan os contidos, así como a súa orixinalidade.			30%		
AVALIACIÓN ALTERNATIVA	Ver avaliación extraordinaria							
	* As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) supondrán a perda ao dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza o/a profesor/a da disciplina procederá segundo o procedemento establecido polo Centro.							
EXTRAORDINARIA	FERRAMENTAS		CRITERIOS			PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	
	Exame escrito		Proba escrita na que o alumno mostrará a capacidade de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas sobre os contidos tanto teóricos como prácticos traballados na aula.			70%	TODAS	
	Traballo práctico		Traballo escrito de investigación, no que o alumno debe presentar un tema relacionado coa materia. Valorándose a profundidade con que se presentan os contidos, así como a súa orixinalidade.			30%		
ERASMUS	<i>Os alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a calificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden con os desta programación, o Departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.</i>							
	<i>Os alumnos/as extranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.</i>							

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAS E DOCUMENTOS:	OBRAS ORIENTATIVAS										
	<p>Jaume Rosset & Sílvia Fábregas (2005). A tono. Ejercicios para mejorar el rendimiento del músico. Ed. Paidotribo</p> <p>López de la Llave, A. & Pérez-Llantada, M.C. (2005). Psicología para intérpretes artísticos. Thomson. Madrid</p> <p>Orozco Delclós, L. et al.(1996). Tecnopatías del músico. Aritza. Barcelona</p> <p>Dalía Cirujeda, G. (2004). Cómo superar la ansiedad escénica en músicos. Ediciones mundimúsica. Madrid.</p> <p>Sardá, E. (2003): En forma. Ejercicios para músicos. Paidós.</p> <p>Lehmann, A. (2007). Psychology for musicians understanding and acquiring the skills. Oxford (New York): Oxford University Press.</p> <p>Rosset, J. (2010). El cuerpo del músico: manual de mantenimiento para un máximo rendimiento. Badalona. Ed. Paidotribo</p> <p>Sloboda, J. (1987). The musical mind: the cognitive psychology of music. Oxford (New York): Oxford University Press.</p> <p>Kovács, G. (2010). Ejercicios preparatorios para instrumentistas: (método Kovács). Barcelona: Graó</p> <p>Ruiz Ramos, G. (2000). Amo hacer música: yogaterapia específica para los profesionales de la música. Madrid. Mandala Ediciones</p> <p>Klöppel, Renate. Ejercitación mental para músicos. Ed. Idea Música.</p> <p>Patrick Germain. La Armonía del gesto. Ed Liebre de Marzo.</p>										

9. OBSERVACIÓNS:

1. FORMACIÓN LABORAL E NORMATIVA

1. Formación laboral e normativa											
								CÓDIGO			
MATERIA	Formación Laboral							TITULACIÓN	GRADUADO/TIT. SUPERIOR EN MÚSICA		
ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN - INTERPRETACIÓN - MUSICOLOXÍA - PEDAGOXÍA							ITINERARIO	TODOS		
CARÁCTER	OBRIGATORIO							TIPO DE CLASES	COLECTIVA		
DEPARTAMENTO	CORDA FRETADA							COORDINADOR/A	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ PARDO		
N.º CUADRIMESTRE	1	H. lectivas/ semana		1	H. lectivas/ cuadrimestre		19	HORAS/ ECTS	30	ETCS totais da disciplina	1
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		IDIOMAS	Galego / Español	
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	OUTROS IDIOMAS*		
ETCS/ CUADRIMESTRES							1		OBSERVACIÓN		
*Os alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, recibirán as clases das disciplinas de carácter individual no idioma especificado no seu acordo de Formación. Nas demais disciplinas, poderán recibir asistencia e orientación dos seus Titores nos "outros idiomas" citados nesta programación sen que iso implique que as clases sexan impartidas neses idiomas.											
DOCENTES	NOME e 1.º APELIDO			Email/TEL/WEB			NOME E 1.º APELIDO		Email/TEL/WEB		
	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ			forlan@csmvigo.com							
	Ver o horario de titorías nos anexos										
DESCRIPCIÓN DA DISCIPLINA:	Coñecemento das normas e procedementos que rexen o ámbito profesional da música. Desenvolvemento da capacidade para a autopromoción e a inserción laboral, das habilidades para a adaptación profesional en contextos cambiantes e das actitudes para a formación continuada e o perfeccionamento ao longo da vida profesional.										
Coñecementos/Requisitos	Requírese estar matriculado no curso correspondente.										
2. Competencias											
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)											
TRANSVERSAIS	T2, T4, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T15										
XERAIS	X19, X24, X27										
ESPECÍFICAS	Composición: EC 11 / Interpretación: EI 10 / Musicoloxía: EM 7 / Pedagogía: EP 7										
3. Obxectivos											
DESCRIPCIÓN								COMPETENCIAS			
Coñecer a normativa xeral e procedementos que rexen na actividade dos profesionais da música.								TODAS			
Coñecer o marco legal das institucións musicais, públicas e privadas.											
Desenvolver a capacidade para a autopromoción profesional e a inserción laboral.											
Desenrolar as habilidades para a adaptación profesional en contextos cambiantes.											
Desenvolver a actitude para a formación continuada e o perfeccionamento ao longo da vida profesional.											
4. Contidos											
TEMAS			DESCRITOR SUBTEMAS							SESIÓNS	
I	Introducción de forma xeral á lexislación e relacións laborais:		O Dereito Laboral e as relacións laborais - As fontes do Dereito do traballo. - Dereito laboral, principios de aplicación. - Dereitos e deberes.							19	
II	Contrato de Traballo, Xeralidades:		Contratos, tipos e características. - Condicións, xornada de traballo, salarios, permisos. - O sistema da Seguridade Social. Modificación, suspensión e extinción da relación laboral.								
III	Aspectos básicos da Seguridade e Saúde no Traballo:		O Traballo e a saúde. - Prevención de riscos laborais. - Condicións do traballo e factores de risco. - Marco legal básico da prevención dos riscos laborais.								
IV	Institucións Musicais:		Institucións públicas e privadas relacionadas coa Música Profesional. - Marco legal das institucións musicais. - Os Conservatorios de Música.								
V	Itinerarios Profesionais da Música:		Planificación Profesional. - Procesos de Búsqueda activa de emprego. - O curriculum vitae, carta de presentación. Modelos de instancias, probas, test, entrevistas...								
VI	A industria da música:		Xeralidades. - Marco xurídico, Financiación. - Roles na Industria musical, Recursos.								
VII	Traballadores profesionais da música:		Definición de artista - Condicións de traballo, aspectos xerais. - Condicións de Seguridade Social dos artistas en espectáculos públicos: Os Profesionais da música.								
VIII	Actividades na plataforma MOODLE:		Realización de dous exercicios relacionados co material tratado nas clases presenciais.								
								TOTAL SESIÓNS por CUADRIMESTRE		19	
5. Planificación Docente											
TIPO DE ACTIVIDADE		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		OBSERVACIÓNS	
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
Presenciais	Clases prácticas								16		
	Titorías e Exámes								3		
Non presenciais	Traballo persoal								11		
Total de horas cuadrimestrais									30		

6. Descriptores de Planificación			
TIPO DE ACTIVIDADE	DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA		
Pesquisa de datos:	Ampliación dos datos facilitados nas clases e relacionados có punto 4. CONTIDOS desta guía.		
Diálogo-debate en cada clase:	Unha parte da clase (10' aproximadamente) adicarámosa a debater algunhas cuestións puntuais que aparezan en cada unha das sesións e que merezan este tratamento. Para potenciar a participación dos alumnos/as		
Actividades - Exercicios na aula MOODLE:	1º Exercicio: Traballo escrito: O alumno/a elixirá un tema directamente relacionado có punto 4 Contidos desta guía. Presentará un guión durante as tres primeiras semanas do cuadrimestre para a súa aprobación polo profesor. (có tema elixido, máis os puntos a desenvolver no traballo). O traballo terá unha extensión mínima de 10 páxinas (a portada, o índice e os gráficos non computan). Tipo de letra Times New Roman tamaño 12, interlineado a 1,5. Marxes superior e inferior 2,5 cm./ esquerdo e dereito 3 cm. Párrafos xustificadados (Obrigatorio) . As datas de entrega límite do traballo para o 1º cuadrimestre: 21 decembro . E para o 2º cuadrimestre 28 abril (Na Plataforma Moodle)		
	2º Exercicio: Proba test: Este exercicio levarase a cabo de forma presencial na aula de informática do Conservatorio. Na última semana de clase do cuadrimestre. 20 preguntas, a 0,5 puntos por resposta acertada, e os erros penalizan en 0,25 puntos. As repostas en branco non computan. (posibilidade de utilizar a retroalimentación).		
7. Avaliación			
ORDINARIA			
CONTINUA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Asistencia a clase	Participación nas actividades de aula.	20 %	TODAS
Traballo Escrito (punto 6)	Valorarásese a presentación, o contido desenrolado, a claridade na exposición do traballo.	40 %	TODAS
Proba Test (punto 6)	Responder as respostas correctas.	40 %	TODAS
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.			
ALTERNATIVA	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
FERRAMENTAS			
Traballo Escrito	Valorarásese a presentación, o contido desenrolado, a claridade na exposición do traballo.	40 %	TODAS
Proba Test (Presencial/*Virtual)	Responder as respostas correctas.	60 %	TODAS
EXTRAORDINARIA			
FERRAMENTAS	CRITERIOS	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
Exame escrito (Presencial)	Parte a: Exame Test (ver Punto 6 - Moodle 2º exercicio)	50 %	TODAS
	Parte b: Exame de 5 preguntas (2 puntos por pregunta)	50 %	TODAS
ERASMUS			
Os alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
8. Bibliografía, materiais e documentos			
REFERENCIAS BÁSICAS			
Constitución Española. Boletín Oficial del Estado Diario Oficial de Galicia			
http://www.edu.xunta.es/por tal/sites/web/files/normativa_musica_080715.pdf			
GONZÁLEZ SÁNCHEZ, JOSE JUAN Condiciones de trabajo y seguridad social de los profesionales de la música			
SGAE guía legal y financiera de la Música en España			
BERNAL - Organización de los Centros Educativos LOMCE			
REFERENCIAS COMPLEMENTARIAS			
9. Observacións			
*Virtual (Para alumnos Erasmus) poderán solicitar realizar o Test de forma online, nunha fiestra de tempo especialmente habilitada para eles polo profesor, na plataforma Moodle (e na última semana do cuadrimestre correspondente).			

CORDA FRETADA - TRABALLO FIN DE ESTUDOS										CÓDIGO:				
1. DATOS DA DISCIPLINA	MATERIA:	Instrumento / Voz								TITULACIÓN:	TITULADO SUPERIOR EN MÚSICA			
	ESPECIALIDADE:	INTERPRETACIÓN								ITINERARIOS:	CONTRABAIXO, VIOLA, VIOLÍN E VIOLONCHELO			
	DEPARTAMENTO:	CORDA FRETADA								TIPO DE CLASE:	Titoría Individual			
	Nº Cuadrimestres:	1	H. lectivas / semana				Horas lectivas / cuatrimestre:		0	Horas / ECTS:	30	ECTS totáis da disciplina:	10	
	Cursos:	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		Observacións:				
	Cuadrimestres:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII					
	ECTS / cuatrimestre:								10	IDIOMAS:	Galego / Español	*OUTROS IDIOMAS:	Inglés	
	<p><i>* Os alumnos/as extranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, recibirán as clases das disciplinas de carácter individual no idioma especificado no seu Acordo de Formación. Nas demais disciplinas, poderán recibir asistencia e orientación dos seus Titores nos "Outros Idiomas" citados nesta programación sen que iso signifique que as clases sexan impartidas nesos idiomas.</i></p>													
	DESCRIPCIÓN DA DISCIPLINA:	Interpretación dun concerto público con elaboración e defensa dun traballo académico que poderá versar sobre diversos aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e itinerario.												
	Coñecementos previos:	Requírese estar matriculado nos créditos correspondentes ao Traballo Fin de Estudos												
DOCENTES:	Instrumento	NOME E 1º APELIDO				EMAIL / TEL / WEB				NOME E 1º APELIDO		EMAIL / TEL / WEB		TITORÍAS
	Contrabaixo	JUAN CARLOS VILLAR DEL SAZ				jcvillard@edu.xunta.es								Consultar páxina Titorías
	Viola	JAVIER ESCOBAR				javierescobar@hotmail.es								
	Violín	LEONARDO BLANCO				leoviolino@gmail.com				MARIO PERIS		mpsalom@edu.xunta.es		
		MANUEL MARTÍNEZ				manuelmartinezalvarez-ava@hotmail.com				MARTA VÉLEZ		martav@edu.xunta.es		
Violonchelo	ALVARO QUINTANILLA				alvaro.cello@hotmail.com				ANA TORRES		anatorrestarque@edu.xunta.es			
2. COMPETENCIAS	Ver lista e descrición de competencias no Anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)													
	TRANSVERSAIS:	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T14, T15, T16												
	XERAIS:	X2, X3, X5, X6, X7, X8, X10, X13, X21, X25												
	ESPECÍFICAS:	E1, E2, E3, E4, E5, E6, E8, E10												
3. OBXECTIVOS	DESCRIPCIÓN										COMPETENCIAS			
	<p>Interpretación dun recital público de 45 a 70 minutos cun descanso opcional non computable que no supere os 15 minutos.</p> <p>Preparación, presentación e defensa dun traballo académico.</p>										TODAS			
4. CONTIDOS:	TEMAS:	DESCRITOR SUBTEMAS:												
	Recital:	<p>O programa deberá estar integrado por pezas ou obras de estilos distintos. (Poderanse incluír fragmentos de obras, previa aprobación e visto bó do departamento (na especialidade de Contrabaixo só excepcionalmente)).</p> <p>Poderase incluír no seu programa unha obra de música de cámara (Trío, Cuarteto, etc.). Para a interpretación destas obras o alumno presentará os seus propios instrumentistas acompañantes. Non computando neste caso, as Sonatas para Instrumento principal e Piano, considerándose como Repertorio Principal.</p> <p>O alumno/a deberá someter a elección do repertorio do concerto á aprobación do departamento de corda fretada no momento da matrícula. Un mínimo de tres meses antes da defensa pública do TFE.</p> <p>Aportando unha copia en papel de todo o repertorio proposto. Encadernada en canutillo a dobre cara, e no orden de execución do concerto.</p> <p>No caso de arranxos, ou transcricións de obras de outros instrumentos, a copia presentada do score da partitura a executar, deberá corresponderse coa do instrumento que se presenta ao TFE en cuestión.</p> <p>O Tribunal poderá solicitar as copias das partituras do programa que se estimen necesarias nos 15 días anteriores do comezo da proba.</p> <p>O tribunal pode solicitar a presentación das partituras orixinais que respaldan ás copias de estudo que o alumno/a presentou na súa documentación do TFE, durante todo o proceso do Traballo Fin de Estudos.</p> <p>O alumno/a deberá elaborar un programa de man coas notas ao programa.</p>												
Traballo documental	<p>O traballo escrito poderá versar sobre os diferentes aspectos do repertorio elixido, do seu instrumento, ou calquera outra temática relacionada coa especialidade e aprobada polo departamento de corda fretada.</p> <p>O alumno/a presentará por rexistro un guiño do traballo académico no que figure o título completo, un índice xeral, contido ou xustificación e cinco palabras clave. Dito guiño será sometido á aprobación do departamento.</p> <p>O Traballo deberá ter una extensión mínima de vinte páxinas, en tamaño DIN A-4 con letra arial tamaño 12 puntos a dobre espazo, sen contar coas referencias bibliográficas e os títulos.</p> <p>O documento deberá conter un resumo do mesmo nun idioma estranxeiro.</p> <p>O alumno/a entregará a versión definitiva do traballo ao Titor/a cunha antelación mínima de 15 días, anterior á súa presentación formal por rexistro na secretaria do centro.</p> <p>O alumno/a presentará mínimo unha das copias do traballo no seguinte formato: encadernado de libro en tapa dura. Có título na portada, e a referencia no lombo do libro. Para ser no seu momento depositado na biblioteca do Conservatorio. E estar así dispoñible para a comunidade educativa.</p>													

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE CUADRIMESTRAL	TIPO DE ACTIVIDADE:		1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		OBSERVACIÓNS
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Presenciais	Clases prácticas:									8	O número de Titorías serán determinadas polo Titor en función de cada caso e dependendo da solicitude do alumno.
	Audicións:									1	
Total horas presenciais										9	
Non presenciais	Traballo persoal:									291	
Total de horas cuadrimestrais:										300	

6. DESCRIPTORES DE PLANIFICACIÓN DOCENTE (METODOLOXÍA)	TIPO DE ACTIVIDADE:		DESCRIPCIÓN DA METODOLOXÍA:	
		Clase práctica individual:	Non procede, posto que non hay clases prácticas.	
	Recital:	Presentación en público do programa elixido segundo se establece nos contidos mínimos.		
	Audicións:	Poderá organizarse unha audición complementaria ao longo do cuadrimestre, alomenos un mes antes da realización do recital.		
	Traballo Individual:	O alumno deberá elixir o repertorio e traballalo. Deberá elixir o tema e elaborar o traballo académico.		

7. AVALIACIÓN	ORDINARIA	FERRAMENTAS		CRITERIOS		PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
		TRABALLO ACADÉMICO*:	Criterios e avaliación:	1.- Claridade na exposición: estruturación, coherencia, redacción e estilo. 2.- Fundamentación mediante busca axeitada. 3.- Rigor no estudo científico, histórico, pedagóxico ou artístico. 4.- Claridade conceptual acadada sobre o tema. 5.- Orixinalidade e interés das conclusións. 6.- Correcta presentación.			
A cualificación corresponderase coa media aritmética das cualificacións dos criterios de avaliación. Esta parte é eliminatória e compre obter un 5 como mínimo para aprobar á mesma.							
	CONCERTO:	Criterios:	1.- Presentar un Repertorio apropiado, variado, interesante, e cunha dificultade axeitada a este nivel. 2.- Interpretar as obras mostrando o control técnico do instrumento. 3.- Interpretar as obras mostrando coherencia no estilo interpretativo en concordancia coa forma e estética das mesmas. 4.- Mostrar un comportamento escénico adecuado ás características das obras interpretadas. Mostrando capacidades artísticas e de comunicación.			80%	TODAS
		Aplicación, Valoración e avaliación dos criterios:	1.- Valorarase a variedade nos estilos elixidos e a dificultade técnica e estilística das obras do repertorio. 2.- Valorarase o traballo respecto á afinación, calidade do son, ritmo, coordinación, e memoria. 3.- Valorarase o traballo respecto as cuestións de tempo, dinámicas, agónicas, articulación, ornamentación, métrica, vibrato, rubato, e improvisación. 4.- Valorarase o traballo respecto aos planos sonoros, o Tempo, e o traballo camerístico.				
A cualificación corresponderá coa media aritmética das cualificacións dos criterios de avaliación. Esta parte é eliminatória e compre obter un 5 como mínimo para aprobar á mesma.							
ERASMUS	<i>Os alumnos/as participantes en programas de intercambio internacional, podrán presentar o seu Trabajo Fin de Especialidade na institución de destino, se o desexan e si a institución de destino o admite</i>						

8. OBSERVACIÓNS:	<p>O Trabajo Fin de Especialidade só se considerará aprobado no caso de que ámbalas dúas probas sexan avaliadas positivamente, con puntuación igual ou maior a 5.00</p> <p>* O alumnado poderá solicitar que a Exposición do Traballo non coincida no mesmo día que o Concerto. O Departamento terá en conta a petición do alumnado ou non, en función da dispoñibilidade.</p>
-------------------------	--